

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Marna.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Falusi mizériák.

A szociális bizottság részéről a falu érdekében megindítandó akció előmunkálatai folyamatosan a vidékről beérkező tájékoztató adatok rendkívül érdekes képet tárna elénk az egyes községek gazdasági előhaladásáról; legnagyobb részük azonban oly gazdasági és társadalmi bajokra mutat rá, amelyek a köz érdekében a legsürgősebb orvoslást kívánják.

Az ország legkülönbözőbb részeiből beérkező anyagalmazból különösen három jelenség az, amely minden egyes jelentéssel stereotip-szerűleg végig vonul: az alkoholizmus terjedése, közegészségügyi viszonyok siralmas állapota és mint legveszedelmesebb jelenség, a mezőgazdasági foglalkozástól való idegenkedés.

Az a gazdasági fellendülés, amelyet ország-szerte előidézt a legutóbbi évek áremelkedése, sajnos, az alkoholizmus erős térfoglalását idézte fel. Községi vezetők, jegyzők, plébánosok, tanítók, mind arról panaszkodnak, hogy a legsürgősebb feladat a falu megmentése érdekében az alkoholizmus terjedésének gátat vetni, aminek leghatékonyabb eszköze a korcsmáknak vasár- és ünnepnapon való bezárása, illetve az italmérésnek e napokon való betiltása.

Csodálatos, hogy e téren nem történt semmi, bár ez a kérdés s illetve ez a kíváncsi országos hangulat, mert nincs társadalmi testület és érdekkör, amelyik ennek szükségességétől át ne volna hatva s ezen nézetének nyíltan a kormányzat előtt kifejezést ne adott volna, kivéve azt a szűkkörü érdekeltséget, amely az alkoholizmusnak anyagi hasznát látja. A legszomorubb a dologban az, hogy ezek élén maga az állam vezet, amelyben nincs elég erkölcsi erő arra, hogy az alkoholizmusnak saját anyagi kárával

is, saját bevételeinek csökkentésével gátat vessen. Mérhetetlen gazdasági előnyök forrása volna az alkoholizmus szenvedélyének korlátozása, aminek természetesen elsősorban maga az állam látna hasznát egyéb más természetű bevételeinek fokozódása révén.

Kétségtelen tehát, hogy akkor, amidőn a legnagyobb egyértelműséggel az ország minden társadalmi és gazdasági tényezője a vasárnapi italmérésnek, korcsmázásnak törvényes betiltását sürgeti, az állam egy országos akarat teljesítésének megtagadásával. Jól tudjuk, hogy számos vármegye hozott már szabályrendeletet erre vonatkozólag, amely szabályrendeletek azonban időtlen időnkig elhevernek a pénzügyminisztériumban s végül is sorsuk az, hogy valamely őrügy alatt azok jóvá nem hagytak. Amíg a fipánczérdek nagyobb súlyjal esik a mérlegbe, mint ezerek és százezerek anyagi és erkölcsi boldogulása, egészsége, családi békéje, addig az alkoholizmus okozta bajokkal megküzdeni a társadalom nem tud. Az államnak kell tehát az elhatározó lépést megtenni, ami természetesen nem zárja ki, de felette szükségessé teszi, hogy maga a társadalom s elsősorban a gazdatársadalom vegye fel a küzdelmet az alkoholizmussal.

Sajnos, az ország egyes vidékein, különösen a nyugati felvidéken általános szokás még ma is, hogy a munkás munkabérének kívül pálinkajárandóságot köt ki, amely ma már fejenként és naponként az egy litert eléri. Elképzelhető, hogy ily nagymennyiségű pálinkának naponkénti fogyasztása, amely mennyiség 3 liter erős bornak felel meg, mily pusztítást visz véghez abban a szervezetben, amely azt befogadja s amely pálinkával itatott szervezet végül a napi

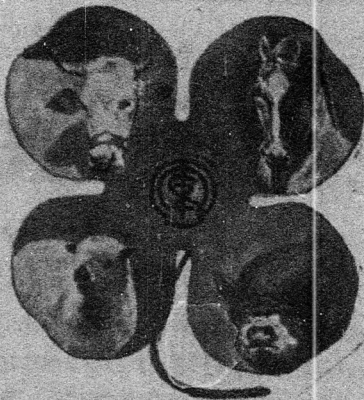
egy liter pálinkával sem elégedik meg s lassan ként az egyént menthetetlenül magával ragadja az alkoholizmus szenvedélye.

Egész községek gazdaközönségének kellene egyöntetű megállapodásra jutni, hogy a munkabér kapcsolatában semmiféle italjárandóságot nem nyújtanak. Azt megakadályozni nem lehet, hogy a munkás megszolgált pénzéért italt ne élvezzen, de kétségtelen, hogy ennek mennyisége sokkal csekélyebb lesz, ha azt saját pénzén kénytelen vásárolni, mintha azt természetben kapja ki, akár szükségelt ezt, akár nem.

Azt mondják sokan, a vasárnapi korcsmázás védelmezői, hogy a szegény embernek, aki az egész hetet munkában tölti, szórakozásra van szüksége s ennek falun egyetlen lehetőségét a munkásember részére a korcsma adja meg. A jelen viszonyok között ez a legtöbb helyen tényleg így is van, de ez a társadalom hibája ismét, amely nem gondoskodott kellőleg arról, hogy a népet addig is, míg a korcsmázástól tilalom bekövetkezik, elvonja a korcsmától, elvonja a duhajkodástól oly társadalmi körök és népházak alakításával, melyek módját nyújtják a tisztességes, egészséges és olcsó szórakozásnak.

Az alkoholizmussal karöltve közegészségügyünk ellen is igen sok panasz hallatszik a vidékről az orvoshiány miatt. A vidékre orvost kapni nem lehet, a fiatal generáció mind a városba torlódik, még ha anyagi egzisztenciája nem is olyan kecsegtető, mint a falun, ezzel szemben azonban élete kényelmesebb s a város több szórakozásra nyújt alkalmat. De a községi és járási körorvosi állások bizony silányan is vannak díjazva s így nem csoda, hogy a körorvosi állásra hirdetett pályázat évekig meddő marad a vidék közegészségügyének hátrányára.

Állattenyésztési osztályunk vezetője többrendbéli megbízás folytán augusztus végén hosszabb bevásárlási körútra indul az Alpesebbe, mely alkalommal behozatalra kerül

különbféle borzderes és svájci tehén és bika. Gazdatársaink idevágó szükségletének mielőbbi közlését kérjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
V., Alkotmány-utca 31. sz.

holott magának a közigazgatásnak kellene ilyen esetben közbelépni s a körorvosi állás díjazásának megjavításával lehetővé tenni, hogy ott legalább anyagi boldogulásra számíthasson a pályázó. A körzeteket is kisebbre kell szabni, mert 6—15 községet egy körorvos ellátni képtelen, birjanak azok bármily csekély lélekszámmal, mert nem is annyira a betegségek száma, mint inkább a nagy távolság teszi lehetetlenné az illető községek lelkiismeretes gondozását.

A legaggasztóbb jelenség azonban az, hogy eddig inkább csak az Alföldről, most azonban a kulturában előrehaladott nyugati és északi Felvidékről is hallunk panaszokat, hogy nemcsak a mezőgazdasági munkás hagyja el a falut s vonul a városba, vonul a vasúthoz munkásnak, előbb ideiglenesen, majd hogy véglegesen bucsut mondjon falujának, hanem maguk a kisgazdák körében is tért foglal a mezőgazdasági munkától való idegenkedés, földjüket szívesen bérbeadják, amit elősegítenek a magas földbérék s maguk napszámmunka után néznek, de nem a mezőgazdaságban, hanem városokban gyártelepeken és a vasutnál. A nagymérvű vasuti beruházások körülbelül ugyanazt a szerepet játszzák manap, mint a hetvenes és nyolcvanas években a vízszabályozás. Tudjuk azt, hogy az államvasutak évenként 100 millió koronát fordítanak rendkívüli beruházásokra s egy ily nagy összeg felhasználása csakis munkástömegek igénybevételével lehetséges. A vasutnál alkalmazott munkások keresete nagyobb is, munkája kényelmesebb is, mint a mezőgazdasági munkásoké és így nem csoda, ha ezrével tolu oda a falusi munkaerő. Megjő ennek is a reakciója majd ha a rendkívüli beruházások a vasutnál megszűnnek; egy évtized fog azonban addig is eltelni, ami épp elég arra, hogy az ott alkalmazott munkások teljesen elszokjanak a mezőgazdasági munkától s elesvén rendes keresetüktől, ugyanazon szociálista zavargásoknak képezék magvát, mint amidő az alföldi vízszabályozási munkálatok megszűntek a kilencvenes évek elején.

Legaggasztóbb azonban, mint említém, a kisgazda futása a faluból, akinek jövedelmét pedig a magas mezőgazdasági terményárak tetemesen fokozták. A gazdasági jólét, a bevételek emelkedése azonban nem azt idézte elő, hogy belterjesebben gazdálkodják, hogy földjét jobban művelve, még nagyobb haszonra tegyen szert, hanem ehelyett a kényelmet keresi, mint azok a hirhedtté vált temesmegyei magyar telepések, akik telepüket sváboknak és oláhoknak adták bérbe jó drágán, maguk pedig az ambituson pipálva, munkátlanában töltik el az időt. Pedig, ha az illető kisgazdák a kellő intelligen-

ciával és tudással bírnának ahhoz, hogy földjüket intenzívebben műveljék, saját munkájukat sokkal jobban értékesítenék a földbirtokuk megművelésével, mint városi vagy vasuti napszámban való értékesítéssel. Mindnyájuk előtt azonban ott lebeg annak lehetősége, hogy városban vagy vasutnál nyugdíjas állásba juthatnak, ha ehhez kellő intelligenciával bírnak.

Ennek a bajnak a megszüntetésére a kormányzatnak és gazdátársadalmnak vállatve kell közreműködnie. Ez az a veszedelem, melyre *Meline* „Retour à la terre” rendkívül érdekes munkájában első ízben rámutatott, mert a falu elnéptelenedése tényleg akkor kezdődik, amidőn már maga a birtokososztály is elhagyja otthonát, ami végül is a latifundiumok képződésére vezet. Ez egyelőre csak szórványos jelenség, de ha már nálunk is megvan, intőjel arra, hogy a faluval és népével intenzívebben foglalkozzunk, hogy a falusi népnek gazdasági nevelésére nagy súlyt helyezzünk, hogy a mezőgazdasági foglalkozást az ifjúsággal megkedveltessük már az iskolában is, hogy amikor az iskola porát leverve, az életbe kerül, kedvvel és tudással fogjon ösei örökének műveléséhez.

Messze vagyunk ugyan még attól, hogy mint az angol társadalom, azzal a problémával foglalkozzunk, miképp lehetne az ipari munkástömegekkel a mezőgazdálkodást megkedveltetni, mert hisz egyelőre még ipari munkástömegekkel nem rendelkezünk, mindenesetre azonban fontos, hogyha a bajt, a kisgazdaosztály városba özőnlését nálunk is észleljük, igyekezzünk azt csirájában elfojtani, mielőtt a városi proletáriátus veszedelmesen megnövesztetné a vidék és a köz kárára.

A faluval, a falu mizériáival érdemes tehát országos szempontból is foglalkozni és azokat helyi jelentőségűtől kiemelni, mert az ország jó vagy rossz sorsa a falu jólétén, egészséges és nemzeti irányú fejlődésén fordul meg. Épp ezért egyesületünk szociális bizottsága egy nagy és szép feladat elé állította a magyar gazdátársadalmat, amely feladat betöltésének megkönnyítésére indította meg a falu érdekében országos akcióját.

R. Gy.

Az Egyesült-Államok mezőgazdasági fejlődése az utolsó évtizedben.

Egy nemrégiben közzétett, u. n. „*Advance Census Bulletin*”, amely az 1910. évi statisztikai felvétel által megállapított, az Északamerikai Egyesült-Államok mezőgazdaságára vonatkozó számadatokat hozza nyilvánosságra, részletesen foglalkozik az Egyesült-Államokban 1910. április hó 1-ig létesített farmok számával, a mezőgazdaságilag használt területtel, az egyes farmok átlagos nagyságával, a mezőgazdaságilag használt

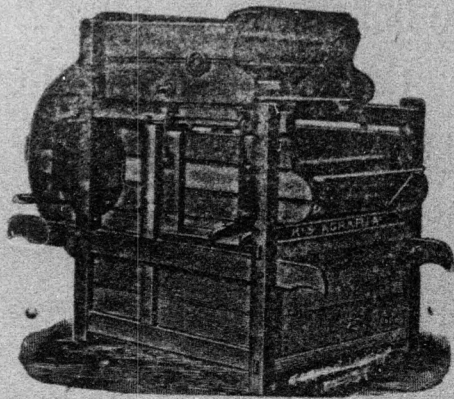
területek kihasználásának a mértékével és a farmok értékével stb. Miután ezek az adatok érdekesen világítják meg az Egyesült-Államok mezőgazdasági fejlődését az utolsó évtizedben (1900—1910) és figyelemreméltó következtetéseket engednek vonni arra az irányzatra, amely az északamerikai köztársaság mezőgazdasági átalakulásában megnyilvánul, érdemesnek tartom ezeket az adatokat vázlatosan ismertetni *F. F. Matenaers* közlései nyomán (*Deutsche Landw. Presse* Nr. 63.).

A legutolsó országos felvétel szerint az Egyesült-Államokban 6,361,502 farm van 878,798,000 acre (351,519,200 ha) összterülettel, amelyből 478,452,000 acre javított vagy művelt terület. A farmok alakjában kiadott föld valamivel kevesebb, mint a fele, pontosan 46²/₁₀-a az Egyesült-Államok egész területének, míg a javított vagy művelt farmföldek 54⁴/₁₀-át teszik ki a farmok egész területének. A javított vagy művelt, azaz mezőgazdaságilag használt föld tehát éppen egy negyedrészét foglalja el az Egyesült-Államok egész területének.

Az amerikai farmok átlagos nagysága 138¹/₁₀ acre (55²⁴/₁₀ ha), amelyből átlag 75²/₁₀ acre van javítva vagy művelve. Ez az 1910. áprilisi állapotra vonatkozik, míg 1900. évi április hó 1-én 5,737,372 farm volt 146²/₁₀ acre (58⁴⁸/₁₀ ha) átlagos nagysággal. Tehát az irányzat olyan, hogy a farmok mindinkább kisebbek lesznek, de rajtuk a gazdálkodás annál jobban halad a belterjeség felé.

A mezőgazdasági tulajdon összértéke az Amerikai-Egyesült Államokban 1910. április elsején óriási nagy összeget, 40,991 millió dollárt képviselt. Ebből az összegből ²/₁₀ rész a mezőgazdasági területre, mintegy ¹/₁₀ rész a mezőgazdasági épületekre, a hátralévő ¹/₁₀ rész pedig az élő és holt leltárra (állatok, gépek és eszközök) esik. Egy farm átlagos értéke minden járulékkal 6444 dollár. A mezőgazdaságilag használt terület minden acrejára az összértékből 46⁶⁴/₁₀ dollár esik, míg egy acre földnek magának az átlagos értéke 32⁴⁰/₁₀ dollárt tett ki.

Nagyon érdekes jelenség az, hogy míg az Egyesült-Államok össznépességének létszáma 1900-tól 1910-ig 21⁰/₁₀-kal emelkedett, addig ugyanez idő alatt a városi lakosság 34⁸/₁₀-kal, a falusi lakosság ellenben csak 11²/₁₀-kal gyarapodott. Ugy a farmok számának, mint az általuk igénybe vett területnek a százalékos emelkedése sokkal lassabb volt, mint az ország népességéé, a falusi lakosság gyarapodása ellenben meglehetősen arányban állott azzal. A farmok száma ugyanis ez évtized alatt 10⁹/₁₀-kal növekedett meg, a falusi népesség szaporodása pedig 11²/₁₀-ot tett ki, a farmok által elfoglalt terület gyarapodása azonban csak 4⁸/₁₀-os volt. De ez kevésbé érdemel figyelmet, mint az a körülmény, hogy a mezőgazdaságilag tényleg használt, illetve művelt terület az előbbi arányokkal szemben az utolsó évtizedben 15⁴/₁₀-kal emelkedett. Ez szintén annak bizonyítéka, hogy a mezőgazdasági üzemek nagyságának kibővítésével a föld kihasználásának mérve Északamerikában is erősen növekedik. S bár a mezőgazdasági terület művelés alá vételének százalékos emelkedése mindenesetre jóval magasabb, mint a farmok számának vagy a falusi lakoságnak, azonban

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európszerte első helyen említett kímő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

Eredeti „Kalmár”-rosták

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

KALMÁR ZS. és TÁRSAI, Hódmezővásárhely
különleges terménytisztítógyár és vasöntöde. ■ ■ Vezárkép/iselet
A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
BUDAPEST, V. Váci-körút 32. sz.

még mindig tekintélyesen mögötte marad annak a százalékos arányszámnak, amely az ország egész népességének szaporodását tünteti fel. Ez annál inkább figyelmet érdemel, mert a falusi lakosság még sokkal tágabb fogalom, mint a mezőgazdasági foglalkozású népesség, az előbbi ugyanis magában foglalja a 2500 vagy ennél kevesebb lélekszámmal bíró községek lakosságát is. Ebből tehát az következik, hogy az Egyesült-Államok iparilag sokkal gyorsabban fejlődik, mint mezőgazdaságilag és hogy a mezőgazdasági terményekre, még pedig az élelmiszerekre egyre magasabb százalékokban több és több fogyasztónak lesz szüksége.

A mezőgazdasági tulajdon összértéke tíz év alatt több mint a kétszeresére emelkedett. E rendkívüli értékelődésnek nagyobb része a földre esik, amelynek értéke 118¹⁰/₁₀₀ kal lett magasabb, ami a föld árának jelentékeny gyarapodására vezethető vissza. Míg egy acre mezőgazdaságilag használt terület értéke 1900-ban 15-57 dollár volt, addig az 1910-ben már több mint kétszeresét, 32-40 dollárt tett ki. De ezenkívül nagyon jelentékeny emelkedés állapítható meg a gazdasági épületek, élő és holt leltár értékében is, ez az értékelődés az épületeknél 77-8, a gépeknél és eszközöknél 68-7 és az állatoknál 60¹⁰/₁₀₀ ot tett ki. Az épületek, gépek és eszközök ez értékelődésének okát abban találhatjuk meg, hogy a mezőgazdasági üzemek belterjesebbé válásával egyre nagyobb gondot fordítottak a farmok okszerű berendezésére és felszerelésére, bár ebben mindenestre némi része van a mezőgazdasági szükségleti cikkek általános áremelkedésének is. A föld értékelődése pedig nagyrészt azáltal magyarázható, hogy a tényleg mezőgazdasági művelés alá vett terület jelentékenyen gyarapodott, aminek következtében természetesen a mezőgazdasági terület minden acrejára nagyobb átlagérték jut. És bár sok más tényező is hozzájárult a föld értékének emelkedéséhez (pl. a szükségessé vált talajjavítások, alagesővezetések, kerítések stb.), de ezt kétségkívül elsősorban a mezőgazdasági termények jóval magasabb értékesítési ára idézte elő. Minél nagyobb ugyanis a valamely forrásból származó jövedelem, annál értékesebb maga a jövedelmi forrás is; ez áll természetesen a mezőgazdaságra is, mint minden másra. Az élő leltár értékelődése pedig majdnem kivétel nélkül az egyes állatok egyenkénti értékelődésére vezethető vissza, amit viszont a csekély kínálat mellett egyre növekvő kereslet, a rosszabbra vált állattenyésztési viszonyok és az állati termékeknek ennek következtében előállott áremelkedése vont maga után.

A farmok átlagos nagyságának megkisebbedését figyelmen kívül hagyva, egy egész farm értéke az 1900-ban megállapított 3563 dollárról 1910-re 6444 dollárra emelkedett fel. Ez a tény azt jelenti, hogy Északamerikában a mezőgazdasági üzem rövid idő alatt tetemesen megrágnult, miután sokkal nagyobb tőkét és jóval belterjesebb gazdálkodást igényel, mint tíz évvel ezelőtt. Azok az idők elmúltak már, amidőn egyszerűen költség és munka nélkül állott elő a

mezőgazdasági jövedelem a farmerek számára. De elmúltak azok az idők is, amidőn gondatlanul kizsárolhattak a földből mindent, amit abból csak kivenni tudtak. A mezőgazdasági üzem minden egyes tényezője jelentékenyen rosszabb lett. Az amerikai farmernak ma már tekintélyes álló tőkét kell kamatoztatnia, nagy és egyre növekvő üzemtőkét kell az épületekben, gépekben és állatokban megforjgatnia, törlesztenie és kamatoztatnia, rendes vetéscikló és megfelelő trágyázás útján kell gondoskodnia a talajerő fenntartásáról, hogy az egyre súlyosabb termelési viszonyok mellett is még jövedelmet hozó termést nyerhessen.

Általában tehát azt mondhatjuk, hogy az észak-amerikai farmer már lassan odajutott, ahol óvilági kortársai akkor állottak, midőn úgy látszott, hogy költség- és munkanélküli termelési föltényével elveszi tőlük a megélhetés lehetőségét is. Ma már az amerikai farmernek is megfeszített testi és szellemi munkával arra kell törekednie, hogy a létért való küzdelemben és a világverseny által létrehozott árak mellett, amelyeket ő többé nem ural, mezőgazdasági üzemét úgy vezesse, miszerint a farm még biztos és elég nagy jövedelmet hozzon számára. Örökre elmúlt már Északamerikában is az az idő, amidőn a mezőgazdasági termelésben a véletlenség vitte a főszerepet és a föld kizsárolása adta a betevő falatot, ehelyett mindinkább tért hódít a rendszeres és célzott gazdaságkódás a mezőgazdasági üzemekben is.

Konkoly Thege Sándor dr.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

A Békésmegyei Gazdasági Egyesület legutóbb tartott választmányi ülésén tárgyalta a földművelésügyi miniszter válaszát, melyben tudatja az egyesülettel, hogy az általa tervezett bika-vásár rendezését helyesli, de az e célra kért méntelepi istállók átengedését nem teljesítheti, ellenben szívesen járul a költségek megtérítéséhez, ha annak más, megfelelő helyet talál. Tárgyalta Győr megye azon átiratát, melyben a gazdasági cselédek helyváltoztatási és felmondási idejének megváltoztatását kéri. A választmány az átirat tartalmát magáévá nem tette, mert törvényhozásilag kimondani, hogy cselédet az esztendőnek csak egy bizonyos meghatározott napjára lehessen felfogadni vagy elbocsátani, a mezőgazdálkodásra károsnak, kivihetetlennek tartja. Tárgyalta a szarvasi járási mezőgazdasági bizottságnak a lótenyésztési szabályrendelet megváltoztatása ügyében küldött megkeresését s elhatározta, hogy bár a járási mezőgazdasági bizottság minden idevágó intézkedését szívesen támogatja, de a szabályrendelet olyan megváltoztatását, amely a magántulajdont korlátozná, nem tartja elfogadhatónak, hanem felkéri az alispánt, hogy az érvényben levő szabályrendelet szigorú betartása felett örködjék. A Biharmegyei Gazdasági Egyesületnek a mezőgazdasági szakoktatás reformálása tárgyában küldött átiratára kimondta a választmány, hogy azt átteszi tanul-

mányozás és javaslatlétél végett a szeptember hó 1-ső vasárnapján megtartandó közgazdasági értekezlethez s ennek a véleménye alapján foglal állást. A Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület azon megkeresése fölött, hogy a gazdasági munkások napszámfizetése ne szombaton, hanem az ezt követő hétfőn történjen, napirendre tért.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület Kállay Zoltán dr. v. b. t. t. elnöklete és számos gazda részvételével f. évi augusztus hó 28-án Gyöngyösön igazgató-választmányi ülést tartott, amelyen Borhy György m. kir. udvari tanácsos, gazdasági egyesületi alelnök szakszerű és értékes jelentésben számolt be Heves vármegye hat községében, az 1912. évi június-július havában rendezett tenyészszarvasmarhadíjazások eredményéről. A rendes folyóügyek elintézésén kívül elhatározta, hogy a földművelésügyi miniszterhez feliratot intéz, hogy a f. évi október hó 21-én Canada-Alberta állam Lethbridge városában megtartandó nemzetközi dry farming kongresszusra Magyarország képviselőjében egy kiváló gyakorlati szakember küldessék ki, akinek kötelességévé tétessék, az ott szerzett tapasztalatairól tüzetes jelentést tenni a m. kir. földművelésügyi kormánynak. Átirat intézését határozta el a miskolci 7. sz. loavatató bizottsághoz 50 drb kiselejtezett kanczának kigazdák között tenyésztesési czélokra való kiosztása végett stb.

A Hontmegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya aug. hó 13-án tartott ülésében foglalkozott Ipolyság község által a vasuti állomásról érkezett, illetve ott feladott árúk után kért kövezetvám ügyével, melyet a vármegye alispánja véleményezés végett áttett. A választmány a kövezetvám behozatalát gazdasági okokból nem véleményezte. Győr vármegyének azon határozatát, hogy a gazdasági cselédek helyváltoztatási ideje az egész ország területére egységesen s hivatalból november 1-re állapíttassék meg — a választmány nem pártolta, mivel a gazdáknak előnyös, ha minél többször van alkalma cselédet fogadni s ily szabályozás lehetővé teszi, hogy az összes cselédek egy napon felmondjanak s így a gazdára nyomást gyakoroljanak. Bihar vármegye társaságának a gazdasági oktatás reformja tárgyában a földművelésügyi miniszterhez intézett feliratát a választmány magáévá tette. Torontál vármegyének a munkás-kertalapok létesítése tárgyában hozott határozatát azért nem véleményezte a választmány, mert a hontvármegyei viszonyok ily alapok létesítését nem indokolják. Titkár bejelentette, hogy elnöki uton intézkedett kedvezményes áru katonai korpa beszerzése iránt, felirt a miniszterhez háziipari tanfolyamok szervezése tárgyában és bejelentette, hogy a f. é. aug. 11-én Nagybörzsönyben rendezett állatdíjazáson a felhajtott anyag úgy minősége, mint mennyisége tekintetében kiváló volt.

A Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület aug. 16-án tartotta havi igazgató-választmányi ülését Mailáth Géza gróf elnöklete alatt. Az ülésen jóváhagyni véleményezték Nógrád község módosított helypénzdijszabását. Pártolta a választmány a Biharmegyei G. E. feliratát a gazdasági

A Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár Részv.-Társ. gyártmányai:

HAZAI DRILL
páros soru vetőgép,

KORTOBÁGY DRILL
páratlan soru vetőgép,

NAPOLEON DRILL műtrágyaszórával kombinált vetőgép.

Ekék, boronák, szecsavágók, répavágók, kapálók, morzsolók, kukoriczavetőgépek stb.
kiváló minőségben, előnyös árak mellett.

szakoktatás tárgyában. Kedvezményes áru tenyésztehenet engedélyezett 3 évi kamatmentes lefizetésre a mátranovákai tanítónak. A nyert 3000 K. államsegélyből 600 K. fizetés- és 100 K. lakbérkiegészítést nyert a titkár, a folyó évi korpótléokra vonatkozólag úgy határozott, hogy csak a jövőben rití azt meg neki, ha az egyesület nagyobb államsegélyt fog nyerni. *Buttler* Ervin br. indítványára a megyében mutakozó általános cselédhiányon segitendő, felirattal fordul az egyesület a földmivvelésügyi miniszterhez, hogy más vidékről, hol bővebben van cseléd, szállítsasson a vármegyébe a jelentkező gazdáknak cselédet. Ugyancsak *Buttler* Ervin br. indítványára felirattal fordul az egyesület a földmivvelésügyi miniszterhez, hogy az 1912: VIII. törvényczikk azon intézkedése, hogy a gazdasági gépész a kerületi betegsegélyző pénztárnál biztosítsassék, helyettesessék hatályon kívül s az is a többi gazdasági alkalmazottal a gazdasági munkás- és cselédsegélypénztárnál biztosítsassék úgy betegség, mint baleset ellen. Az ügy pártolására felkérlik az OMGE.-et is. Azonkívül az egyesület több halgyűjt intézték el.

A Szabolcsmegyei Gazdasági Egyesület aug. hó 24-én tartotta látogatott választmányi ülését *Zoltán* Sándor alelnök elnöke alatt. A Nógrádmegyei G. E.-nek az alkoholizmus elleni védekezés czéljából felvetett azon eszméjét, hogy a napszámmunkások ne a hét végén, hanem valamely közbeeső hétköznapon fizetessenek, elvetette, mert az alig remélhető csekély ezirányú eredménnyel szemben igen sok más káros következmények fenyegetnek. Állást foglalt az egyesület a debreczeni-sianki vasutvonalnak hármas különálló díjszabása ellen s megkeresni határozta az érdekelt hatóságokat és testületeket, hogy ennek az államvasutakon érvényben levő díjszabással azonossá tétele érdekében feliratot intézzenek.

Örömmel vette tudomásul a földmivvelésügyi miniszter leiratát, melyben a követő tél folyamán a szőlőmoly és szőlőiloneza irtása tárgyában kért előadások előkészítését és megtartását a m. kir. rovar-tani állomás vezetőségének a vármegye területére engedélyezte. Tudomásul vette a választmány a titkár jelentését, mely szerint az előző évekhez hasonló módon ez évben is beszereszte a vármegye káposztatermelésének várható eredményére vonatkozó adatokat, különösen azoknak annak idején leendő akadálytalan elszállítása érdekében teendő előintézkedések czéljából. E czélból a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége máris tudatta, hogy ismét szívesen bejárja az egyesület vezetőségével a termelő vidékeket az érdekeltek kívánságainak közvetlen kipuhatólása végett. Ezévi közepes termés és a tavaszi tulnedves talajok okozta kevesebb termelés mellett 3500—4000 vasuti kocsik kerül vasuton leendő elszállítás mellett eladásra. Feliratot intéz az egyesület a szőlő- és gyümölcsstermet pusztító állati és növényi ellenségek védekezésére használt különböző védőanyagok gyakori hamisítványait korlátozó, illetve megszüntetni alkalmas legszigorubb intézkedések iránt. A Nyiregyházi Gazdaszövet-

ségnek ez éven tartandó állathiallításának magyar szarvasmarhadíjazásához 150 korona, Nyiribrony és Nyirkércs községeknek egy-egy tenyészkan beszerzéséhez 25—25 korona segélyt szavazott meg.

IRODALOM.

Kísérletügyi Közlemények, XV. kötet, 2. füzet. 1912. május-junius. Közrebocsátja a m. kir. földmivvelésügyi miniszterium kísérletügyi központi bizottsága. Szerkeszti: *Károly* Rezső dr. gazd. akad. igazgató.

A *Kísérletügyi Közlemények* ezévi 2. füzet a mezőgazdasági kísérletügyi intézmények szakembereinek több tudományos és gyakorlati irányú vizsgálódásáról számol be. Alább ismertetjük a füzet tartalmát és mindegyik tanulmány czime után közöljük az „összefoglalás”-t, amelyben a szerzők kísérletezéseik és megfigyeléseik eredményét röviden összegezik.

A *réz mennyileges meghatározása hidrogénhipofoszfittal*. Irta: *Windisch* Rikárd dr. **Összefoglalás**: 1. A rézgálicban a réz mennyileges meghatározására alkalmas a nátriumhipofoszfít. 2. Az eljárás előnye, hogy rövid idő alatt ad pontos eredményeket, különös berendezéseket vagy eszközöket nem igényel, jó átlagmintát kapunk a vizsgálathoz és a kísérleti hibát is csökkenthetjük azáltal, hogy egy meghatározáshoz 5 gr. anyagot veszünk. 3. A tiszta kristályos rézgálic számított kuprioxid tartalma 31.78%. NaH_2PO_2 -al tiszta kristályos rézgálicban 31 meghatározás átlagában 31.60% kuprioxidot találtam. E 31 meghatározás közül 19-nél találtam ennyi, vagy ennél több (a legnagyobb mennyiség 31.72%) kuprioxidot.

Adatok a komló összkészítésavartalmához. Irta: *Biró* Gusztáv. **Összefoglalás**: A komló minőségét kiállítások alkalmával csakis abban az esetben lehet realisan megállapítani, ha a szubjektív vizsgálaton kívül a komló viz- és összkészítésavartartalma is kémialag megállapítatik. Az 1911. évben termelt és megvizsgált komlók átlagban 7.01%, minimumban 5.37% és maximumban 9.00% összkészítésavat tartalmaztak légszáraz állapotban.

A *turkesztáni luczerna termelési értékének megállapítására vonatkozó kísérletek eredménye*. Irta: *Gyárfás* József. **Összefoglalás**: Az összes kísérletek egybehangzó eredménye kimutatta azt, hogy a turkesztáni luczerna értéktelebb, mint a magyar. Amellett, hogy a turkesztáni luczerna sem bírja jobban a szárazságot vagy fagyot, mint a magyar, reprodukálóképessége is kisebb, tenyészideje is rövidebb és hamarabb szünetetve be életmüködését, kevesekbet is terem, amellett hamarabb füvesedve és gázosodva el, kevesebb ideig tart ki. Elvéve egyes kísérleteknél hol a kelésben, hol a fejlődésben, néha egy-egy kaszálás termésében is itt-ott némi előnyt mutatott a turkesztáni luczerna, de ezek az előnyök csakhamar megszűntek, illetve háttérbe szorultak egyéb hátrányos tulaj-

donságaival szemben; míg a kísérletek tulajdonos részénél még ilyen kivételes előnyös vonás sem mutatkozott a turkesztáni luczerna javára, hanem annál jobban kidomborodtak hátrányos tulajdonságai. A turkesztáni luczerna-üldözése tehát nemcsak a magyar luczernamagnak, de magának a takarmánytermesztésnek védelme érdekében is teljesen jogosult.

A *burgonya levélsodrósának biokémiai tanulmányozása*. Irta: *Doby* Géza dr. III. közlemény: **A gumók és levélzet kémiai alkotórészei. Összefoglalás**: 1. Az 1910-iki kísérleteink növényein és burgonyatermesén végzett vizsgálatok bizonyítják, hogy egészséges és levélsodrós burgonyanövények kémiai alkata különbözik egymástól. 2. E vizsgálatok eredményei, melyek *Spieckermann*-éival a legtöbb pontban megegyeznek, arra mutatnak, hogy a levélsodrós növények asszimilálása és anyagforgalma lassabb, mint az egészségeseké. 3. Az érett és raktározott gumók alkata is különbözik egymástól egészségi állapotuk szerint. 4. Levélsodrós növényektől származó gumók szárazanyaga kisebb, mint az egészségeseké, amivel több más alkotórész kisebb mennyisége is együtt jár. 5. A különbségek között legfontosabb, hogy az oldhatatlan protein és keményítő magában a szárazanyagban is kevesebb beteg gumóknál, mint egészségeseknél. Azonban mindig csak egyenlő fajtaú és ugyanazon a helyen termelt gumókat hasonlíthatunk össze egymással. 6. A szárazanyag hamutartalma beteg gumókban ugyan többnyire nagyobb, mint egészségesekben, de a különbséget nem találtam oly nagy-nak és mindig érvényesnek, mint a bécsi növényvédelmi intézet a saját kísérleteiben.

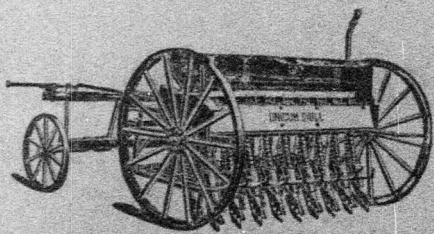
IV. közlemény: **Élettani megfigyelések levélsodrós burgonyákon. Összefoglalás**: Eddigi vizsgálataim két új megfigyelésre terelik a figyelmet: Beteg gumók szárazanyagában kevesebb az oldhatatlan protein és keményítő, de több az oxidáz. E két jelenség valószínűleg összefügg, amely régen keresett összefüggésre ez lenne az első példa. Ugyane megfigyelések szerint lehet, hogy a beteg gumók légzése is erősebb. A további kutatásoknak a légzési enzimekre kell irányulniok.

Friss és szárított moslék befolyása a tej és tejszérum összetételére. Irta: *Weiser* István dr. **Összefoglalás**: 1. Friss moslék nagy mennyiségben etetve sem befolyásolja a tej és tejszérum összetételét. 2. A szérum refrakciójából annak fajsúlya kellő pontossággal kiszámítható.

Néhány erdélyi bivaly- és juhtejtermékről. Irta: *Baintner* Ferencz dr. **Összefoglalás**: Magyarország erdélyi részeiben bivaly- és juhtejből számos olyan élelmiszert készítenek, melyek izletességük és táplálórészük miatt nagyobb-mérvű felkarolást érdemelnek, mint amilyenben ezen tejtermékek ezidőszert részeseülnek. Kivánatosnak és szükségesnek tartom tehát őket a legszélesebb körökben megismertetni, egyrésztől azért, mert táplálkozásunkra kitünő és olcsó anyag áll bennük rendelkezésünkre, másrésztől mert Erdély némely részén ezen tejtermékek előállítására és értékesítése egyedüli

Ovakodjon utánzatoktól!

Az eredeti „Melichar” gyártmányú világhírű

„Unicum Drill”
sorbavetőgépek

„Imperator” műtrágyaszórával egyesített sorbavetőgépek, minden gazda által elismert és helyet foglalják el. Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjön gazdatársainál! Abrás leírással és ajánlattal készséggel szolgál!

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz.

Magyarországi vezérképviselője: **Szücs Zsigmond**, Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Ovakodjon utánzatoktól!

jövedelmi forrása a gazdálkodásnak, fogyasztásuk propagálásával tehát ezen vidékek lakosságának tisztességes megélhetést biztosítunk. Rendkívül magas zsirtartalma által vonja magára figyelmünket a „bivalytejfel”. A jobbminőségű piaci tehéntejfeleknél rendszerint 15% zsir kivonunk meg, a megvizsgált bivalytejfelekben pedig 39-33% volt a zsirtartalom minimuma. A zsirmentes szárazanyagának, a szárazanyag zsirtartalmának és a szárazanyagra számított zsirmentes maradéknak viszonyában állandó jellegű összefüggés megállapítható nem volt. Legfeltűnőbb különbség a „bivalyvaj” és tehénvajak között a Reichert-Meissel-féle és a jódszámoknál van. Az előbbiek Reichert-Meissel számának átlagértéke sokkal magasabb, mint a tehénvajaké, viszont a jódszám átlaga feltűnően alacsony, mi megfelel azon tapasztalásnak, hogy a vajakban alacsony Reichert-Meissel-számnak magas jódszám felel meg és megfordítva. A savanyu „bivalyturó” nemcsak tápúsabb, tartósabb és értékesebb, hanem a tehénturónál még jóval olcsóbb élelmiszerek is. Kiváló figyelmet érdemel a „kolozsvári bivalysajt” nevű teljesen zsiros sajtfele, melyet a kolozsvári gazd. akadémia készít, mert ha a fogyasztók közönség izlését megnyerné, illetve nagyobb arányokban készítenék, a bivalytej haszonhajtó értékesítését könnyítené meg. A sajt készítése azon módjánál, melyet a sajt előállításánál alkalmaznak s amely az országban általánosan ismert monostori juhsajttal azonos, a tej szárazanyagának mintegy 50-55%-a jut a sajtnak. Kiváló minőségű, hasonlóképpen teljesen zsiros u. n. évadsajt a „monostori juhsajt”. Összetétele a készítői évad különböző időszakaiból származó tejnek megfelelő változást mutat, legzsirosabb augusztus és szeptemberben. A juhtej értékesítésére a monostori sajt készítése kiválóan alkalmas, mert csekély befektetést igényel, a sajt kiváló minőségű, emellett olcsó és végül mert egy liter juhtej tisztán 33 fillérrel értékesül. A félig zsiros, kemény sajtok közé tartozik a „kaskaval”. Jóllehet zsirdus juhtejből készül, különböző előállítási módja következtében aránylag kevés zsirt tartalmaz. Igen tartós, egy évnél tovább is eláll. Ettartás közben víztartalmának közel 50%-át veszíti el, a régebbi sajtok tehát jóval több szárazanyagot tartalmaznak, tápúsabbak. A „székelyturó”, mely a lipői turóval közel egyforma módon juhtejből készül, ennél mégis szárazabb, zsirszegényebb, a zsirt és proteint egyenlő mennyiségben tartalmazza. Ennek oka az, hogy juhvaj nyerése céljából Erdélyben a turó készítésekor nyert alvadékok sok helyen erősen kinyomkodják, miáltal zsirszegényebb turót kapnak. Az „orda” vegyi összetételét tekintve egészen különbözik a hazai juh- és tehéntejtermékeinktől s azok egyikéhez sem hasonlítható. Különösen jellemző zsirgazdagsága s e tekintetben a külföldi tejtermékek közül is csak néhány tulkövér sajt hozzá hasonló. Szárazanyagának közel 70%-a zsir. Igen tartós, finom ízű juhtermék. Egyike Erdély legkevesebb ismert juhtermékeinek a „sós-tej”, pedig tápláló hatása és egyéb jó tulajdonságai

miatt háztartásunkban a savanyu tehénturót helyettesíthetné, előnye az előbbi felett, hogy zsirdusabb s egy évig is eltartható. A „bivaly-iró-sajtsavó és turósavó”, a bivalyvaj-sajt, illetve a turó készítésénél melléktermékképpen nyertnek s valamennyien tápúsabbak, mint a tehéntejből származó ilyen műtermékek. A savóképződés különböző módjai, nevezetesen az ecetsav — a tej megsavanyodása — az oltó hatása következtében beálló savóképződés csak kevésbé befolyásolja a savó refrakcióját s fajsúlyát. Általában az oltóval előállított savó refrakciója és fajsulya a legalacsonyabb, valamint ásványi részeket is ez tartalmaz legkevesebbet. A bivaly tejsirt az alacsony, a juhtejsirt pedig a magas refrakció jellemzi. A megvizsgált bivalytermékek zsirja 39-42 fokig, a juhtermékek zsirja pedig 44-47 fokig terjedő refrakciót mutatott. Régebbi készítményekből nyert vagy sajtokból származó bivalytejsiros rendszerint magasabb refrakciójuak, a juhtejsirosnak hasonló viszonyok között ellenkezőleg alacsonyabb refrakciója van.

A proteolízis fokának meghatározása sajtban formoltitrálással. Irtá: Gratz Ottó. Összefoglalás: Habár valamennyi aminosav nem határozható meg a formoltitrálással, jó szolgálatot tehet e módszer a sajtban végbemenő proteolitikus folyamatok tanulmányozásánál, így ha a változtatott sajttechnikának (oltó, törés, préselés, sózás, hőfokok stb.) vagy különböző mikroorganizmusok hatására a parakasein elbontására kívánjuk tanulmány tárgyává tenni. Baktériumszintenzészetekben a proteolízis előhaladásának mérésére szintén jól lesz használható. Táblázatunk adatai kétségtelenül arra vallanak, hogy a formoltitrálással épp úgy követhető egy proteolitikus folyamat s a sajtban végbemenő „fehérjebomlás mélysége” segítségével épp úgy bepillantást nyerhetünk, mint a kicsapási módszerekkel.

Folytatólagos kutatások a paprika olajozásának felderítésére. Irták: Sigmund Elek dr. és Vuk Mihály dr. Összefoglalás: Vizsgálatainknak célja az volt, hogy a paprikának idegen olaj hozzáadása által való hamisítását kimutassuk. Ezt sajnos nem sikerült, miután a vízzel lemosott „felületi olaj” a centrifugált vizes rétegből kizárva, sem mennyiségileg sem minőségileg nem tartalmazott annyi idegen olajat, hogy ennek alapján olyan eredményeket kaphattunk volna, amelyekből a paprika hamisítására következtetést lehetett volna vonni.

Közlemények a kolozsvári m. kir. gazd. akad. gyógynövénytelepéről. Irtá: Péter Béla dr. Összefoglalás: 1. A nagyobbarányú kísérletek közül a benedeküvel való kísérletezés $\frac{1}{4}$ hold földön nagyon kedvező eredményre vezetett, amennyiben 1 kat. holdra átszámítva 474 K. 40 f. tiszta hasznot adott. 2. Az angyélikával 441 m² területen folyt termesztési kísérlet eredménye 1 kat. holdra 1845 kg. száraz gyökérdrog, amelyet ma 90 fillérrel különként váltanak be; az eredmény tehát igen kedvező. 3. Kísérletek folytak a gyógynövények tenyészidejének megrövidítésére vonatkozólag, amelyek közül a bürökkel és az ökörfarkkóróval pozitív

eredményt érünk el. Az angyélikának tenyészidejét nem sikerült megrövidíteni, ami erre a növényre nem is fontos. 4. A bojtó-jántermesztési kísérlet nemleges eredményre vezetett, mert ráfűtéssel járt. 5. Az 1911. évben mint nálunk új betegséget észleltük a Foeniculum officinale-n a Phoma foeniculina Sacch.-t és a bürkőn a Puccinia bullata Pers. nevű rozsdagombát.

Algeria és Tunis. Irtá: Lakos Béla dr. Budapest, 1912. Ára 3 korona.

E könyv célja az, hogy a magyar közönséggel is megismertesse Franciaország gyarmattügyi politikáját és annak eddig elért sikereit. A szerző a földrajzi és a történelmi áttekintés után ismerteti Algeria és Tunis lakosságát, mezőgazdaságát, állattenyésztését, iparát, kereskedelmét és bányászatát. Azután sorba veszi a városokat, hogy azoknak leírását adja. A sok minden részletre kiterjeszkedő jól megírt munka bizonyára érdekelné fogja azokat, akik kíváncsiak arra, hogy a francziák gyarmattügyi politikája eddig milyen eredménnyel járt. Érdeklődésre tarthatnak számot a könyvnek a mezőgazdasági és állattenyésztési viszonyokra vonatkozó részei is.

Az e rovat alatt ismertetett könyvek megrendelhetők a Pátria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetési, lapreklamálási, címváltoztatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

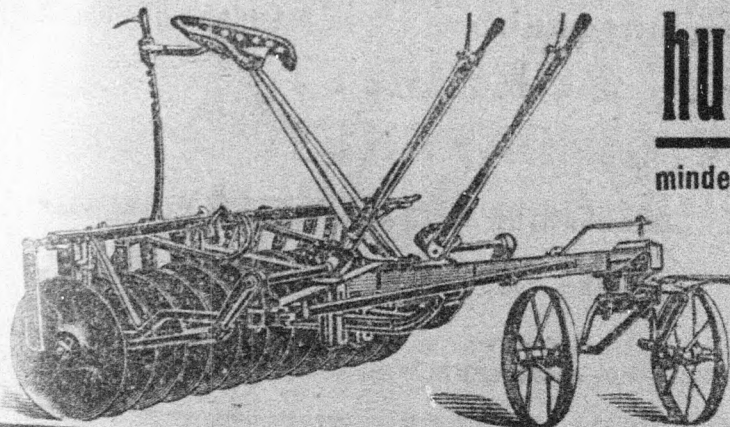
Őszi búkköny termesztése. II. felelet a 229. sz. kérdésre. Mi a rozsszal kevert őszi búkköny, mely zöldtakarmányul használva 8-10 nappal még a luczernát is megelőzi, akként vetjük, hogy az jó erőben levő trágyázott földbe kerüljön. Midőn a rozs szárba indult s kalászat hánnyja, midőn már az állat nem szivesen fogyasztja, akkor kerül a pár héttel későbbben s ugyanazon keverékarányban vetett buzás búkköny kaszálása sorra, melyet még jó pár hétig szivesen fogadnak állataink. Ez után már a luczerna, baltaczim stb. kaszálható és a zöldtakarmány eltart késő ősziig. A rozsos búkköny első heti kaszálását nem szántjuk fel, hanem tarlóját sarjunyerésre meghagyjuk. A rozs ugyan tetemesen megritkul, de a búkköny eléggé jó sarjadzással aratás végére még oly maghozamot nyújt, hogy belőle a következő vetésre bőven kerül vetőmag és még eladásra is jut. A sarjatermesre nem szánt területet azonnal felszántjuk és takarmánykukoriczával bevetjük, mely ősziig — különösen kedvező időben — elég jó hozamot ad. De jártunk már el akként is, hogy a kukorica alá adtuk a trágyát, idejében vetve, midőn aztán az szeptember közepé táján el-

Tarlóhántásra

ajánljuk utólérhetetlenül tökéletes munkateljesítésű, könnyűjárású

hullámos tányéru tárcsásboronáinkat

mindenféle talajviszonyokra elsőrendű anyagból a legmodernebb kivitelben.

BÄCHER RUDOLF

eke- és talajmivelő eszközök gyáranak magyarországi vezérképviselője:

Szücs Zsigmond, Budapest, VI., Nagymező-utcza 68. sz.

fogyott, ennek tarlójába vetettük a rozsos és buzás búkkönyt megfelelő időközökben. Így sikerült egy évben két termést nyernünk. Ez esetben természetesen a magtermés is jobb. Hogy az így megművelt talaj alkalmas ugy a buza, mint a rozs alá, sőt beilleszthető a luczernás felváltásához is, magyarázatra nem szorul. Ez az eljárás nemcsak a balatoni, de a bakonyi klíma alatt is bevált. A 20—25 év alatt csak egyszer volt a fagy miatt gyenge termésünk, de hát ennyi idő alatt más művelési növényben is tapasztalható károsodás. Végül meg kell említenem azt is, hogy a külön magtermesztésre szánt keverék ritkán vetendő. Mi a learatott, rendszerint keveréket kévékbe köttetjük, mely a cséplő osztályozóján külön választva az I. rendű magot, értékét tekintve a rozsnál mindig, a buzánál is néha több termést adott; a II. rendűt megdaráltan feleletve értékesítettük. Ha ez az eljárás a gazdasági szaktudomány mai állása szerint talán kifogás alá jöhet is, annyi mégis bizonyos, hogy nálunk bevált. *Kelemen László.*

Istálló átalakítása jégveremmé. 237. kérdés. Egy üresen álló istállót szeretnék földfeletti jégveremmé átalakítani. A falak alapzata kő és téglá, a földszinttől 1'5 m.-re az anyag vegyes, u. m. téglá, kő és vályog. Az istálló deszkázva és tapasztva van, fedele zsindey. Belvilágossága hosszában 14'3 m., szélessége 6 m., magassága 4 m. Padlója élére állított téglá. Ugy gondoltam, hogy a falból 40—50 cm. távolságra egy deszkafalat készítenék és a közt salakkal vagy törekekkel kitölteném, a padlásra pedig vastagon szalmát vagy töreket tennék. Miből készítenem a padlót? Ugy tervezem, hogy a téglaburkolatot felszedném az alatta levő trágyalével átítatott földdel együtt s helyét apró kavicssal tölteném ki. Kivihető-e ez a tervem és miként? *D. A.*

Felelet a 237. sz. kérdésre. A tervezett átalakítás meg fog felelni. Ajánlom azonban a meglévő falaktól 50 cm. távolságban felállítandó deszkafalat belső oldalán közepminőségű aszfaltlemezzel hézagfedéssel burkolni. Ily módon készítve a deszkafalat, a nedvesség nem hatolhat az eiszigetelő anyaghoz (salak, törek), miért is az állandóan megtartja jó eiszigetelő képességét. Czélszerű volna az eiszigetelő réteg alá is megfelelő szélességű aszfaltlemezsávot fektetni, hogy a nedvesség alulról se szívódhasson fel. A trágyalével átszivódott téglaburkolatot és földet okvetlen el kell távolítani. A padozatot leghelyesebb volna 30—40 cm. vastag mészsalak (1:7) rétegből s arra ráhelyezett 4—5 cm. vastag portlandcement betonrétegből (1:5) készíteni. Nagy gond fordítandó az olvadási viz gyors elvezetésére, mert ettől lényegesen függ a jég tartóssága. Hogy az olvadási viz gyorsan távozhasson a jégveremből, a padozatnak a jégverem közepén lévő, legalább 40×40×40 cm. belvilágu vizgyűjtő felé, méterenként 2—3 cm. esést kell adni. A vizgyűjtőből az olvadási vizet, ha az altalaj kavics, egy súlyasztókat (cső) segítségével vezethetjük le az utóbbiba. Vizet nem vezető altalajrétegek esetén pedig a földbe fektetett agyag vagy betoncsövekkel kell elvezetni a vizet valamely mélyebben fekvő helyre (régi kut, gödör stb.). Ezen utóbbi esetben könyökcövek közébeiktatásával gondoskodni kell arról,

hogy a csövet egy alsó könyökében állandóan jelenlévő vízdugó megvédje a jégvermet a külső levegő behatolásától. A tervbe vett kavicspadozat szintén megfelelne, ha a kavicsrétegbe leszivárgó viz abból gyorsan távozik s megakadályoztatik az, hogy az olvadási viz a falakba felszivárogyon. *G. G.*

Drótháló tengerigöré. 238. kérdés. Ujtengerigörét akarnánk építtetni és annak oldalát sodronyonfonattal szeretnők lécz helyett borítani. Van-e ily göré már hazánkban? Tartós-e? Mily erősségű sodronyonfonatot használjunk 114 cm. belvilágu göréhez? Mibe kerül m²-je? *K.*

Felelet a 238. sz. kérdésre. Sodronyonfonattal készültek görék többek közt Frigyes főherceg magyaróvári és Szájbély Gyula récei gazdaságában. A sodronyonfonatos görék, ha a fonat és merevítések horgonyzott drótból készülnek, tartósak. A sodronyonfonatos görékat rendszeren szélesebbre készítik, mint a léczfalú görékat, miáltal lényegesen anyag-, illetve költségmegtakarítás érhető el. A fent említett uradalmak göréi 1'5 m. belvilággal készültek. Ez a szélesség sodronyonfonattal készült göréknél megengedhető, mert azoknál a keresztirányú léczzirkuláció sokkal nagyobb, mint a kis hézagokkal bíró léczfalú göréknél. A sodronyonfonattal készült göréknél egy belső erősebb és a madarakat távoltartó gyengébb külső fonatot kell a göréoszlopokra kifeszíteni. Mint belső fonat 2'8 mm. erős horgonyzott drótból készült 40 mm. lyukbőségű gépsodronyonfonat, mint külső fonat 1'2 mm. erős horgonyzott drótból készült 20 mm. lyukbőségű gépsodronyonfonat alkalmazandó. A belső sodronyonfonatot, hogy a tengeri azt ki ne nyomja, 5 mm. átmérőjű horgonyzott dróttal kell kimeréviteni. Utóbbi alul minden 20 cm. távolságban, felül pedig, ahol az oldalnyomás kisebb, 30 cm. távolságban, erősen feszített állapotban az oszlopokhoz szegezendő.

A belső fonat ára m²-ként 2 K., a külsőé 1'4 K., a merevítőhuzalé pedig m.-ként 8 fillér. A kettős drótfonat felerősítése m²-ként 40—50 fillérbe kerül. Fenti egységáruk mellett 1 m² kettős drótfonat felerősítéssel együtt 4'30—4'40 K.-ba kerül. *G. G.*

A szuperfoszfát értékesítkenése nedvesedés folytán. 239. kérdés. A zsákok megnedvesedése folytán előállhat-e a szuperfoszfát műtrágyában értékesítkenés? Ha igen, mily % -ra emelkedhetik ez? *V. Ö.*

Felelet a 239. sz. kérdésre. A szuperfoszfát már eredetileg nedves lehet, ha a nyers foszfát feltáráshoz használt kénsav nem volt eléggé koncentrált. A nyirkos szuperfoszfátot nem lehet olyan jól eiszórni, mint a porszeműt s ez kellemetlen. A későbbi megnyirkosodás okozta csökkenést csak akkor tudjuk pontosan megállapítani, ha tájékozva vagyunk az iránt, mennyi volt a gyárból eiszállított szuperfoszfátnak eredeti nedvességtartalma, mert azt a gazdaságba érkezett szuperfoszfát nedvességtartalmával összehasonlítva, megállapíthatjuk a vízszaporodást s abból az esetleges értékesítkenést. De még akkor az is számításba jön, hogy a megérkezéskor a zsákok épp ugy 23 q-t nyomtak-e, mint mikor azt a gyárból elindították? Az értékesítkenés leszámításának alapját az képezi, hány kg. % vizben oldható fosz-

forsavat garantált a gyár és hány kg. % foszorsavat szállított. Pl. a 23 q 18 kg. % -os szuperfoszfátban 414 kg. vízben oldható foszorsav van garantálva, ha azonban a vevő csak 23 q olyan szuperfoszfátot kapott, amelynek vízben oldható foszorsavtartalma 16% -ra szállott alá, akkor $(23 \times 16 = 368)$ 414 kg. foszorsav helyett csak 368-at kapott s a különbség árának megtérítését kérheti. Ha azonban az utközben való megnedvesedés következtében a zsákok a megérkezéskor nem 23 q-t, de 26 q-t nyomtak, akkor abban a vevő megkapta a maga 416 kg. foszorsavat s legfeljebb a 3 q súlytöbblet szállítási költségeinek megtérítését kérheti. A kérdés tehát azon fordul meg, hány % vizben oldható foszorsavat garantált a gyár és hány kg. perczentet kapott a gazda. A nagy gondnal, tanuk jelenlétében veendő és a későbbi megnyirkosulás elkerülése végett üvegedénybe zárandó mintát a kassai m. kir. vegyikísérleti állomás van hivatva megvizsgálni, hová a minta szabályos vételéről szóló bizonyítványt és a kötlevelet is küldje be. *K. T. dr.*

A nő a mezőgazdaságban.

Egy idő óta azon gondolkodtam, hogyan lehetne a nőt a mezőgazdaságban alkalmazni, a városok fertőitől megmenteni, az elzüléstől távoltartani, elvonni a gyári és egyéb egészségtelen munkaalkalmak légköréből és egy igazán neki illő egészséges munkakörbe juttatni.

A nő — mint egészséges anya — az alapja a jövő nemzedéknek s nem mindegy, hogy satnya, elcsigázott, fertőzött anya szüli-e a gyermeket, avagy ép, egészséges. A többi között az is fontos, hogy mily hajlamot örökít át az anya gyermekére. Hazánkban pedig éppen fontos a mezőgazdaság iránti hajlam fejlesztése, előbbrevitele. A mezőgazdaságban sok oly munka fordul elő, amely nagyobb izommunkát, azaz fizikai erőt nem igényel, sok munkánál a férfierő használata pazarnak mondható, ilyeneknél a nő teljesen pótolhatja a férfit. Kevés, igen kevés kivétellel a nő az összes gazdasági munkát végezheti, különösen ma, amikor ezeket nagyjából gépek segítségével visszük véghez. Az ipari államokban különben már láthatjuk azt a jelenséget, hogy míg a férfiak a gyárakban dolgoznak, az otthon maradt nő végzi a gazdasági teendőket.

Ezek előrebocsátása után a nőképzésnek egy olyan ágát akarom itt megpendíteni, melynél a nő csupán a mezőgazdaság részére lenne kiképezve. Egy 1906. évi német folyóiratban lapozgatva, találtam egy cikkre, melyben a cikkirő a Skóciában levő Brockwell farmot írja le; ebben a tulajdonos leányai végzik az összes gazdasági munkákat, a szántást, vetést, állatok gondozását, gabonabehordást stb.

Hogy a gazdálkodásban gyakorlatilag és elméletileg kiképzett nő mily segítségére lehet férjének, szükségtelen fejtegetni, sőt önállólag, mint tulajdonos vagy mint bérlő is megkeresheti kenyérét. Természetesen ez a nő el fog útni városi társnőjétől. Nem divathoz és cziczomához értő dárát, hanem az egyszerűséget kedvelő, egészséges és munkabíró, a mezőgazdasághoz értő nőt kell nevelni.

VESZEK

mindenféle gazdasági magot legmagasabb napi áron. Jelenleg különösen:

ŐSZI BORSÓT, ŐSZI BÜKKÖNYT,
SZŐSZÖS BÜKKÖNYT, BIBORHERÉT.

UGYANEZEN MAGVAK

nálam kitünően tisztított minőségben napi áron kaphatók.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udv. magkereskedése
Budapest VII. Rottenbiller-u. 33.

Nagy vonásokban szólva most itt e tárgyról, a növevelés ilyen keresztyulvitelére nem a nagy gazdaságokat, mint inkább a kisebb, 80—100 holdas gazdaságokat ajánlanám. Meg kell jegyezni, hogy itt most nem gondolok a háztartási iskolákra. A háztartást csupán mellékesen és oly mértékben tanítanak, amennyire ez a mezőgazdasággal összefüggésben van.

Tanérkönek tapasztalt, képzett gazdákat és egy tanítónőt ajánlanék. Ilyen iskolákban a családi életet inkább ajánlanám a merev korlátok között mozgó, előírt munkákodás helyett. A tanító a leányokkal folyton együtt lennének a munkáknál s ilyenkor a munkák végzésének megbeszélése képezné a társalgás tárgyát. Ily módon a növénytan, hasznos és káros állatok, állati és növényi betegségek felismerésével s azok ellen való védekezéssel is meg lehetne könnyen a tanítványokat ismertetni. Az egyszerű gazdasági számvitel az irodai teendőkhöz tartoznék, melyet a tanítványok önállóan, felügyelet és utbaigazítás mellett végeznének. Elesen persze a sok improduktív dolognak a tanítása. A tanítványok az összes gazdasági munkákat természetesen maguk végeznék s nem volna szabad irtóznok a kellemetlenebb s nem éppen tiszta munkáktól sem.

Sokan s talán jogosan azt az ellenvetést tehetik, hogy a mi leányaink inkább vágyódnak a városi élet után. A dolog látszólag így áll. A városi zajos élet után való vágyakozást korunk beteges hajlamának tekintem s meg vagyok róla győződve, hogy igen sok városi leány ki-vágyódik a köfalas börtönből a szabad természetbe, hol elgyengült idegei, elpetyhült teste csak gyógyulást várhatnak.

Már egy félszázaddal ezelőtt Angliában egy indítványt nyújtottak be, melyben női gazdasági iskola felállítását követelték, hogy így London női lakosságának egy része számára újabb megélhetési kör nyíljon. Hosszas vita után a tárgy a napirendről lekerült a szakértők és orvosok ama véleménye folytán, hogy a nő nem rendelkezik oly fizikai erővel, amely a termőföld kin-cseinek kiaknázásához szükséges. Azóta azonban Angliában is, de nálunk is nagyot változtak a viszonyok.

A mezőgazdasági üzem napról-napra kisebb kiterjedésű határok közé szorul, mind nagyobb termelőképességgel. Az állattenyésztési rendszer megváltozott, a gulya felosztott s helyébe jött a tejelő tehén s ennek nyomában a tejszövetkezetek, a tejgazdaságok. A nagyterjedelmű legelőket szántók váltották fel. A búzát már sok helyen kiszorítja a kertészeti, a zöldségtermelés. Mind olyan ága a mezőgazdaságnak, mely a nőnek igen szép működési tért nyújt. A nehezebb gazdasági munkákat ma jórészt gépek segítségével végezzük, melyek kezelését a nő épp úgy elsajátíthatja, mint a férfi.

Ha a nővel ezeket a munkákat megismertjük, ha megtanítjuk arra, hogy a mezőgazdasági foglalkozás jövőjük biztosítására, egészségük fenntartására alkalmasabb, mint a szűk irodában az írógépen kepelés, azt hiszem, örömmel cserélik fel foglalkozásukat.

Miért ne érvényesülhetne az olyan gazdasági-képzett nő, aki a gyakorlati gazdálkodásban nem akarná, avagy nem tudná képességeit érvényesíteni, mint számtartó, könyvelő, vagy ehhez hasonló gazdasági irodai teendők végzésénél?

Jól tudom azt, hogy minden kezdet nehéz s éppen ezért e cél elérésére nem valami nagy intézetek felállítását javasolnám, inkább több, de kisebb terjedelmű lenne felállítandó, melyekben 10—15 nő nyerne kiképeztetést 1—1½ év leforgása alatt. Amint soraimból is kitetszik, én a nőt nem óhajtanám akadémiailag kiképezni, de igenis főképpen a praktikus, az egészséges életnek. Elsősorban pedig vissza akarnám ezzel hódítani a mezőgazdasági foglalkozásnak azokat, kik ezt a városi étellel felcserélték s később megbánták. Egyszóval: a dávával vedlett nőt visszavezetni a mezőre, a keribe, a tehénistállóba, a baromfiudvarra stb.

Magyarországon még igen sok az improduktív talaj, részint a munkásság hiánya, részint a helytelen gazdálkodás miatt. Hány meg hány munkabíró nő élhetne meg azon s mennyi parlag földet lehetne itt még szép és jövedelmező konyhakertté átváltoztatni. S hányan vannak nők, kik szívesen vállalkoznának rá, csak értenék hozzá.

Az a nő, aki akár a nagybirtokon, akár a kisbirtokon, akár a szellérbirtokon is kötelességet hiven, örömmel, testtel-lelélekkel teljesíti, az élet viszontagságai ellen felvérteződik s ha a sors megfosztaná támaszától is, biztos és erős kézzel művelni tovább a hantot, mely neki a jövő megélhetést biztosítja.

Az itt elmondottak alapján igen fontosnak tartom a nőnek mezőgazdasági kiképeztetését. És ha talán az lenne az akadály, hogy ily kísérleti iskolák felállításába még bele nem mehetünk, lehetne megfelelő magángazdaságokat találni, hol csekélyebb állami segéllyel ily intézetek felállíthatók lennének.

Juhász Vilmos.

Vadászat és politika.

A Vadász Lapban olvastuk jogi rovatvezetőnk tollából az alábbi fejtegetéseket s érdemesnek találjuk azokat ehelyütt kivonatossan szintén közölni:

A németek ismert és közkedvelt vadászati szakirójának, Löns Hermannnak tollából „Kraut und Lot“ czim alatt egy érdekes könyv jelent meg. Az ebben olvasott közlemények közül különösen megragadta figyelmünket a vadászat és a politika sokoldalú közös vonatkozásairól szóló fejtegetés, amelyet főbb vonásaiban mi is ismertetünk.

Régen tapasztalt tény, hogy a törvényhozó testületekben, de egyéb nyilvános mozgalmak alkalmával is a szélső pártok milyen nagy hajlandósággal birtak mindig arra nézve, hogy a vadászat ügyével szemben határozottan ellenséges álláspontot foglaljanak el. Ennek az ellenséges indulatnak főleg az a nézet szolgált alapul, hogy a vadászat nem egyéb, mint elévült maradványa a hűbéri időknek, egy barbár intézmény, amely nem egyéb, mint néhány kivételes embernek előjoga és közgazdasági jelentősége alig van. Természetes, hogy ez a vélemény csak a viszonyok teljes felreismeréséből, illetőleg nem ismeréséből eredhetett és csak addig tarthatta fenn magát, amíg a vadászat és a vadászat ügyével a társadalom szélesebb körei is meg nem ismerkedtek. Amióta ez azonban megtörtént és a vadászati sajtó is mindig nagyobb tért hódított, sőt a napisajtóban is sikerült

érdeklődést kelteni a vadászat kérdései iránt, azóta a vadászat nagy gazdasági jelentősége felől való tudat is nagyban megerősödött. Ezzel együtt eltűnik az idegenkedés is, amely azelőtt tapasztalható volt. Még a hozzá nem értők is kénytelenek belátni, hogy a vadászat révén micsoda nagy értékgazdaglalom megy végbe, a vadásztól függő iparágak mennyire hozzájárulnak az általános gazdasági emelkedéshez. A köztudatnak eme jótékony változásával kapcsolatosan az is mindinkább köztudomásúvá lesz, hogy a vadászat egyike amaz áldásos ellensúlyoknak, amelyek a kulturéletünkkel járó idegesség leküzdésére alkalmasak. A városi élet ártó hatásaitól megkínzott és a természettől eltérő életmódban kifáradt emberek visszatérnek az egészséges erő ősforrásaihoz és ebben a társadalmi mozgalomban egy nagy fajpolitikai akció nyer lefolyást, mert a politikai siker, amelyet egy nép elérhet, alapjában ama népnek benső egészségétől függ.

Még szembeötölőbb a vadászat társadalom-politikai jelentősége, ha azt a hatást vizsgáljuk, amelyet a társadalmi osztálykülönbségek enyhítésére gyakorol. Minden magasabb fokú civilizáció azzal a veszéllyel jár, hogy a nép különböző osztályokra rétegeződik, amelyek között érdekellentétek fejlődnek ki, amely utóbbiak elhomályosítják az együvértartozás érzését. Gazdasági és politikai ellentétek mindig voltak és lesznek, ez magában nem egészségtelen jelenség; de ha az ellentétek annyira kiélesednek, mint azt ma város és vidék között látjuk: akkor már orvoslásra van szükség.

Ilyen körülmények között mindennek igen nagy értéke van, ami alkalmas arra, hogy az ellenség gyanánt szemben álló társadalmi osztályok között kölcsönös megértést létesítsen. Egyike ezeknek az eszközöknek kétségtelenül a vadásztal való foglalkozás. A vadászat érintkezésbe hozza a városit a vidékkel. A vadászat a városi ember magtanulja a falusi életet minden oldalról ismerni, tapasztalás útján fogalmat szerezhet magának azokról a nehéz és szakadatlan gonddal, súlyos aggodalmakkal kapcsolatos küzdelmekről, amelyeket a falusi gazda viv évről-évre, hősséggel és hideggel, nedvességgel és szárazsággal s a változó árak apályával és dagályával. Ha elfogultság meg nem fosztja a tiszta látástól, látnia kell, hogy alig van hivatás, amely annyi odaadást, fáradságot és erőfeszítést követelne, mint a gazdái és ha e százszoros bajokkal megismerkedett, akkor látja, mennyire ki van téve a gazda a konjunkturák kiméletlen játékának, amelyek szorgalmas munkája gyümölcsét sokszor megfosztják értékétől és hogy mily súlyos veszteségeket kell szenvednie csak azért, mert a városi ipari fejlődés a vidéket munkaerőtől megfosztja. Ha mindezt belátta, csak akkor lesz képes helyesen megítélni azt az önvédelmi harcot, amelyet a falu a város ellen folytat.

Más oldalról a gazda is méltányosabban fogja felfogni a városiak helyzetét, ha a vadászati bérletek révén érdekei a városi emberével kapcsolatba lépnek. Ma már jelentékeny az az előny, amit a gazdák a vadászati jog bérletekből húzhatnak és az alsóbbrendű nép szemében is jó hatással van az, hogy nem egy falusi ember, mint a városi vadászok alkalmazottja, tisztes keresetre tehet szert.

A gyakorlat emberei gyakorlati kísérletek

alapján bizonyítják, hogy a kőbányai

száritott hizósertéstrágyával

minden gazdasági növénynél

fényes eredményeket értek el.

Minden gazda kérje saját érdekében ezen szakvéleményeket tartalmazó ismertetéseket árajánlatot, melyeket készséggel küld a

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Bosnyai, Schlottrumpf és Társa cég Budapest, IX., Üllői-út 21.szám.

Szíves figyelmébe: Minden hirdetéshez új szakvélemény van mellékelve!

A száritott sertéstrágyát 3 hold szőlő alá, továbbá több száz hold búkköny és árpa alá használtam és az eredménytel teljesen meg voltam elégedve. Wodianer János, Maglód.

A száritott sertéstrágya nemcsak szőlőültetvényeinknek különösen sovány és heves talajrészelein kitűnő hatásának bizonyult, de az összes káposzta növények fejlődését is feltűnő mértékben elősegítette, úgy hogy ezen eredmények következtében az Önök száritott sertéstrágyáját véleményem szerint az összes eddig alkalmazott trágya-nemek közt a legkitűnőbbnek kell tekinteni. Kostka-telep. Izsák.

A legfontosabb szerepet játssza az ellentétek eme kiegyenlítődésében a személyes érintkezés. A városi és falusi elem, mely ősidőktől bizalmatlanul állott egymással szemben, egy ártatlan, közömbös téren találkozik. Ismerni és becsülni tanulja egymásban az embert, megéri egymás örömet és baját s a feszültségnek okvetlenül lánghulnia kell. Mindig szaporodik azoknak a városiaknak száma, akik üdülésük idejét nem fürdőkön és gyógyhelyeken töltik, hanem kimennek a falura, amelynek a levegőjét és környezetét a vadászat révén ismerték meg. Ez sokszor arra vezet, hogy a városi telket is szerez magának és gazdaságilag is gyökeret ver a falun, ahová eddig csak a passzió fűzte. Mind a két fél csak jól jár az ilyen esetben s bizonyos egybeolvadás következik be a falu és város között. A városi fiatalság, a falun felnöve, nemcsak tiszta látást és egészséges vért szerez magának, hanem világos fogalmakat is a vidéki életéről és képességet ahhoz, hogy a népeletnek jelenségeit általában helyesen tudja értékelni.

Bírák, közigazgatási hivatalnokok, katonák, akiknek hozzáértésétől széles köröknek boldogulása függ, rendszeresen csak akkor tudják a falusi dolgokat helyesen megítélni, megérteni és méltányolni, ha maguk is faluról származnak. Minden más esetben csak akkor fognak feladatuknak megfelelni, ha valamely körülmény alkalmas ad nekik a nép gondolkozásmódjának és viszonyainak studiumára. Erre semmi sem olyan alkalmas eszköz, mint a vadászat, amely feszitlen érintkezésbe hozza őket a falu mindenemű elemeivel. Így fűzi össze a vadászat számtalan fonállal a városit és a vidéket és bátran mondhatjuk, hogy a sok millióra rugó gazdasági érték, amelyvel a vadászat bír és amelyet korántsem szabad kicsinyelni, még mindig nem ér fel a vadászat által képviselt szociálpolitikai értékkel.

A német író e fejtegetései közben természetesen a Németbirodalom viszonyait tartotta szem előtt. Nálunk a viszonyok részben mások, de ami ellentétet a feduális rendszerből visszamaradt anakronizmusok fel nem idéztek, azt felidéztek egészen ujkori keletű jelszavak és izgatások, feszült hangulatot teremtve falu és város között. Tehát éppen a legujabb idők tanulságai arra indítanak, hogy fejtegetéseinek igazságát a magyar viszonyok szempontjából is minden tekintetben elismerjük. Sz. F.

X. nemzetközi gazdakongresszus 1913-ban.

A múlt év június havában Madridban megtartott IX. nemzetközi gazdakongresszus Belgium hivatalos képviselőjének meghívására Gent (Gand) városát jelölte ki a fő kongresszus színhelyéül. Most azután a *Méline J.* elnöklete alatt Párisban székelő állandó nemzetközi mezőgazdasági bizottság, amelynek hatáskörébe a kongresszusok előkészítése tartozik, véglegesen elhatározta, hogy a X. nemzetközi gazdakongresszust 1913. június 8-13. napjaira hívja össze Gentbe, Belgium keletflandriai tartományának Brüsszeltől 50 kilométernyire fekvő ősrégi fővárosába, ahol a jövő évben érdekesnek ígérkező országos ipari és mezőgazdasági kiállítás is lesz.

Az állandó bizottság egyúttal kiküldött a szervezési munkálatokra egy előkészítő-bizottságot, amelynek élén *Maenhaut Gyula*, a belga országos gazdasági egyesület elnöke áll, a kongresszusi iroda vezetésével pedig *De Vuyst Pált*, a brüsszeli központi mezőgazdasági hivatal igazgatóját bízták meg, akit munkájában a belga gazdasági egyesület tisztikara támogat.

A X. nemzetközi gazdakongresszus öt szakosztályban összesen harmincz napirendre tűzött kérdésről fog tanácskozni; minden egyes kérdés tárgyalását a különféle nemzetek tagjai sorából felkérendő kiváló szakelődök vezetik be. A kijelölt vagy önként jelentkező előadók előterjesztéseiket és javaslataikat francia nyelven legkésőbb 1913. január hó 1-ig tartoznak az előkészítő-bizottságnak beküldeni, amely azokat átvizsgálja, kinyomajja és jövő évi május havában szétküldi a kongresszus tagjainak, hogy minden résztvevő jó előre tájékozódhassék az öt közelebből érdeklő tárgyalási anyagról s a megvitatásra kerülő határozati javaslatokról.

A kongresszus első, közgazdasági szakosztályának napirendjén szereplő kérdések: 1. a mezőgazdaság, kereskedelem és ipar közgazdasági jelentősége az egyes fontosabb államokban és az egyes államok részéről mezőgazdaságuk fejlesztésére tett vagy még kívánatos intézkedések; 2. a falu elnéptelenedésének megállítására és a falusi jólét emelésére szükséges teendők; 3. kisbirtokok szervezése; 4. mezőgazdasági hitelügy; 5. a mezőgazdasági szövetkezeti mozgalom fejlesztése; 6. szövetkezeti biztosítás ügye; 7. a mezőgazdasági termények értékesítésének szervezése.

A második, statisztikai, kísérletügyi és szakoktatásügyi szakosztályban megvitatásra kerül: 1. a mezőgazdasági statisztika egyöntetű szervezésének és továbbfejlesztésének nagyfontosságú kérdése; 2. a mezőgazdasági időjelzés javítása; 3. a legutóbbi öt év mezőgazdasági vonatkozású tudományos felfedezéseinek és találmányainak általános hasznosítása; 4. magtenyésztés és növény-nemesítés; 5. komlótermesztés és értékesítés; 6. a szőlészet és borászat nemzetközi vonatkozású időszerű kérdései; 7. mezőgazdasági közép- és felsőfokú szakoktatás; 8. gazdasági népoktatás.

A harmadik, állattenyésztési szakosztály elé kerülő kérdések: 1. a gazdasági haszonállatok osztályozásának alapelvei; 2. a Kellner-féle takarmányozástani elmélet érvényesülése a gyakorlatban; 3. tenyész kiválasztás és fajnemesítés; 4. külemlre és téteményképességre való tenyésztés; 5. tapasztalatok az átöröklés terén.

A negyedik üzemi, műszaki és mezőgazdasági ipari szakosztály a dry farming kérdését, a mezőgazdasági munkásügyet, a mezőgazdasági géptechnika újabb vívmányait és az utépités mezőgazdasági szempontból való fontosságát veszi tárgyalás alá, az ötödik, erdészeti szakosztály pedig az erdőirtások megállítására teendő lépésekről, egyes exotikus növényfajok meghonosításának lehetőségéről és a tüzfajártékisítésről fog tanácskozni.

Mint látjuk, a napirend meglehetősen bő és talán a kelletnél több tisztán elméleti jelentőségű vagy inkább országos, mint nemzetközi jellegű tanácskozmány elé való kérdés szerepel benne. De ettől eltekintve kétségtelen, hogy a tárgyalási anyag jelentékeny része méltán számot tarthat egész Európa művelt gazdaközönségének érdeklődésére és bizonyára sokakat vonz e nagyszabású és tanulságos nemzetközi gyülekezetre. A kongresszusi tagdíj személyenként 20 frank, amely összeg a jelentkezéssel egyidejűleg, de legkésőbb jövő évi május 1-ig küldendő be a kongresszus titkári hivatalának. A kongresszuson részt venni szándékozó gazdátársaink jelentkezését készséggel közvetíti az OMGE. titkári hivatala s mindenestre kívánatos volna, hogy földmívelésügyi minisztériumunk és nagyobb gazdasági érdekképviseleti testületeink méltóképpen képviseltesék magukat a genti kongresszuson, ahol előreláthatólag Európa minden részéből a mezőgazdasági tudomány és gyakorlat sok száz előkelő képviselője ad egymásnak találkozót.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	
Falusi mizériák	Oldal 2385
Az Egyesült-Államok mezőgazdasági fejlődése az utolsó évtizedben	2386
A nő a mezőgazdaságban	2390
Vadászat és politika	2391
X. nemzetközi gazdakongresszus 1913-ban	2392
Gazdátársadalmi mozgalmak	2387
Irodalom	2388
Levelszekrény	2389
Vegyések	2391
Gazdasági tudósítók kitüntetése. — Esküvő. — A budapesti szőlőkiállítás elmarad. — A komló terméskilátásai. — Külkereskedelmi forgalmunk július hónapban. — Dupuy-féle magcsáva. — Tenyészbaromfi-kiállítás Czepléden. — A fogyasztási szövetkezetek megszólása Magyarországon. — Tejmunkás-képző tanfolyam. — Belga lovak importja. — Aratóünnepély Gyulakeszin. — Terményszállítások a hadsereg részére	2393
Kereskedelem, tőzsde	2394
Szerkesztői üzenetek	2394

Gazdasági tudósítók kitüntetése. A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Koós József* (Abauj-Torna vm.), *Gedeon Jenő* (Abauj-Torna vm.), *Widder Mór* (Abauj-Torna vm.), *Hanzóros Ádám* (Arad vm.), *Szente Mór* (Arad vm.), *Vidákovich Jenő* (Bács-Bodrog vm.), *Grósz Jenő* (Bereg vm.), *Kimpeán Kelemen* (Beszterce-Naszód vm.), *Kornstein Hermann* (Bihar vm.), *Baly Kálmán* (Fejér vm.), *Miklósi Kálmán* (Gömör-Kishont vm.), *Soldos Árpád* (Gömör-Kishont vm.), *Friedrich Győr* (Győr vm.), *Marcus Deák Domonkos* (Háromszék vm.), *Miskolczi György* (Háromszék vm.), *Scheidt Ágoston* (Heves vm.), *Gerendy István* (Kisküküllő vm.), *Baranyay Géza* (Komárom vm.), *Weidmann József* (Krassó-Szörény vm.), *Andrácszky Ádám* (Liptó vm.), *Tholt József* (Liptó vm.), *Medveczky Antal* (Máramaros vm.), *Egri Bónis Károly* (Szatmár vm.), *Fürdősz Dezső* (Tolna vm.), *Uher József* (Trencsén vm.) gazdasági tudósítóknak számos éveken át kifejtett buzgó működésükért „Elismerő oklevelet” adományozott.

Esküvő. *Nagy Emil dr.* ügyvéd, az OMGE. igazgató-választmányi tagja múlt hó 28-án vezette oltárhoz *Emődý Ilonkát*, *Emődý József* földbirtokos, az OMGE. igazgató-választmányi tagjának leányát.

A budapesti szőlőkiállítás elmarad. A MSzOE. szeptember hó végén Budapesten a Mezőgazdasági Muzcum termében országos szőlőkiállítást kívánt rendezni. Mielőtt az igazgatóság szétküldte volna felhívását a gazdákhoz, kérdést intézett az összes kerületi szőlészeti felügyelőkhöz, hogy tájékoztassák a központi egyeletet, minők az erre vonatkozó kilátások. Sajnos, a jelentések egytől-egyig igen leverően hangzanak. Kevés a csemegeszőlő, s amellet a fürtök jég, moly és peronospora folytán sokat szenvedtek. Ennek folytán a MSzOE. igazgatósága a kiállítás tervéről lemondott. A csekély kínálat folytán természetesen a helyi árak elég magasak, s így nem volna értelme, hogy a szőlő a vidékről elvonassék.

A komló terméskilátásai. (A m. kir. földmívelésügyi miniszter nürnbergi szaktudósítójától.) A komló szedése mindenütt folyamatban van és bár az időjárás nehézségeket okozott, nagyobb károsodások nem voltak tapasztalhatók. A világ komlóössztermése megfelel az évi szükségletnek és miután a multévi készletek teljesen elfogytak, a kínálat és kereslet körülbelül egyenlő mértékű lesz és ennek megfelelőleg a komló ára

SALVATOR

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvény-nél, cukorbetegség-nél, vörheny-nél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedés- és gyógyszerárakban.

SALVATOR SCHULTES ÁGOST

Sárvíz-Lipóci Salvatorforrás Vállalat, BUDAPEST, V. RUDOLF-RAKPARTS. SZ.

is a középzinovalon fog előreláthatólag megmaradni, annál is inkább, mert tultermelésről szó sem lehet, nem termelt több komló, mint amennyire éppen szükség van. Az ideai komlópiaczi sulypont Ausztria és Magyarország piacza in lesz. Mindkét államban egy mennyiségileg, mint minőségileg igen jónak mutatkozik a termés, amelyből Ausztria mintegy 160,000 és Magyarország 30—35,000 q-t fog kivihetni, míg ezzel szemben a német birodalom csak 110,000, Oroszország 5000 q felesleget bocsáthat a nemzetközi piacra. Európa többi állama mintegy 100,000, Anglia pedig 200,000 q komlóbevitelt szükséges. Az Egyesült-Államok komlótermése 450,000 q-ra becsülhető a múlt esztendei 410,000 q-val szemben úgy, hogy a mintegy 74 millió hektoliter évi sörtermeléshez 370,000 q komló fog az Egyesült-Államok elfogyasztani és csak mintegy 80,000 q marad kivitelre, amely mennyiség Angliában könnyen lesz elhelyezhető. Az 1912. évi komlótermés — minőségét tekintve — az utóbbi 10 esztendő legjobb komlójának minősíthető és mennyiségileg is jó világkomlótermésről beszélhetünk, azonban a csökkentett termőterületre való tekintettel oly mennyiségről nem lehet szó, mint 1908-ban és 1909-ben, amidőn a világtermés a két millió q-t meghaladta.

Külkereskedelmi forgalmunk július hóban. A m. kir. központi statisztikai hivatal által közzétett adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 1068.8 millió K.-val szemben ez év január-július havában 1196.9 millió K.-t ért el s ebből 863.8 millió K. Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk értéke a múltévi 858.7 millió koronával szemben a f. év január-júliusában 993.8 millió K.-t tett, mely összegből az ausztriai rendeltetésű kivitel 728.8 millió K. esik. Az 1912. év január-július hónapjában árumérlegünk összesen 208.1 millió K., Ausztriával szemben pedig 135.0 millió K. behozatali többletet tüntet fel. A lisztből a január-júliusi kivitel 144.1 millió K.-t tett, ebből 136.8 millió K. értékű Ausztriába szállított; az előző év január-júliusához képest 29.4 millió K. emelkedés mutatkozik. Buzakivitelünk értéke 56.3 millió K. volt (az előző január-július havában 42.0 millió), rozskivitelünk 29.1 millió, árpakivitelünk 12.3 millió, zabkivitelünk 20.4 millió, tengerikivitelünk 26.6 millió (1911. január-július havában 47.2 millió) K. értéket képviselt. Összes kivitelünk gabonából, lisztből és hüvelyesekből 314.4 millió K.-t tett, 43.3 millióval haladván meg a múltévi január-július havi kivitel értékét. A vágó- és igasállatok kivitele az előző év január-júliusának eredményeihez képest emelkedett, az előző évi 117.5 millió K.-val szemben 154.5 millió K. értéket képviselt. Az emelkedés a sertés-kivitelnél 14.3, az ökörkivitelnél 14.6, a tehénkivitelnél 7.4, a bikakivitelnél 3.8 millió K.-t tett, csupán a ló-kivitelnél mutatkozik 5.1 millió K. csökkenés.

Dupuy-féle magcsáva. E néven egy bécsi gyáros csalhatatlan szert ajánl a magyar gazdáknak az üszök leküzdésére. Használati utasítása szerint e szerrel csak be kell fecskendezni a gabonavetőmagot, aminek előnye szerinte az, hogy a vetőmag nem dagad meg s így bármikor vehető és a mag csiraképesége sem szenved. Aki az üszök kártételével tisztában van, az első pillanatra belátja, hogy egyszerű befecskendezéssel nem lehet elpusztítani azokat az üszökspórákat, amelyek a mag szőrös végén ülnek s többnyire léghólyagok által is védve vannak az oldattal való érintkezéstől. Még egyszerű beáztatásnál sem hatol a folyadék az üszökspórákhoz, épp ezért szükséges, hogy a vetőmag a folyadékban mosassék, kézzel dörzsöl-

tessék (Linhart-féle csávázási mód). Épp ezért figyelmeztetjük a gazdákat, ne üljenek fel a Dupuy-féle reklámnak, amely egyebek közt azt is mondja, hogy az ő magcsávája minden egyes vetőmagot kéreggel vesz körül, „amely annyira erős, hogy nemcsak azon gombacsirákat emészt fel, melyek a szemeken vannak, hanem azon penészcsirákat is, melyek a földrétegben a vetőmaggal érintkezésbe jöven, kedvező tenyészviszonyok közt tovább tenyészve, üszöggé lehetnek”. Más szóval a reklám szerint még a talajban levő üszökgomba ellen is megvédi a magcsáva a termést. Ha tudjuk, hogy a talajban levő üszökpóra csirája nem a vetőmaggal, hanem az abból fejlődő csirába hatol be, akkor teljes naivságában tűnik szemünk elé annak az állítólagos kéregnek védő hatása.

Tenyészbaromfiállítás Czeplóden. A „Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegyei Gazdasági Egyesület” október hó 19—21-én Czeplóden a szomszédos Heves, Nógrád, Jász-nagykun-szolnok, Bács-bodrog és Fehér megyék tenyésztőinek bevonásával díjazással egybekötött tenyészbaromfi-, házinyul- és galambkiállítást, valamint vásárt rendez. Intézkedett az egyesület, hogy az arra érdemes tenyésztők díjakat kapjanak és egyúttal gondoskodtak arról is, hogy a kiállítással kapcsolatos vásáron szerezzék be a gazdasági fellgyelőség az ősz folyamán kiosztandó tenyészbaromfiak egy részét. Közlebbi fölvilágosítással szívesen szolgál a kiállítást rendező gazdasági egyesület (Budapest, vármegyház) titkári hivatala.

Tejmunkásképző tanfolyam. A kisbéri m. kir. tejmunkásképző iskola a november hó 1-én kezdődő egyéves tanfolyamára 10 ösztöndíjas tanuló fog felvenni. A tanulók ingyenes ellátásban, elelmezésben, ezenkívül kisebb kiadások fedezésére havi 6 (hat) korona munkadíjban részesülnek. A felvételi feltételek a következők: a) a betöltött 17 éves életkor, mely keresztlevéllel igazolandó; b) erős, egészséges testalkat, mely orvosi bizonyítvánnyal igazolandó; c) elemi iskolai bizonyítvány annak igazolására, hogy a belépni óhajtó jól tud írni, olvasni és a négy alapművelettel számolni; d) kiskorúság esetén írásbeli nyilatkozat kívánatik a belépni óhajtó szüleitől, esetleg annak gyámjától arról, hogy a folyamodó felvételébe beleegyezik s hogy a tanfolyam tartama alatt a tanulóért az iskolában esetleg teljesítendő fizetéseket magára vállalja; e) a magyar nyelv bírása; f) kifogástalan előélet, mely hatósági erkölcsi bizonyítvány által igazolandó; g) himlőoltási bizonyítvány; h) minden tanuló, ki a tanfolyamra felvételét, köteles munka- és ünneplő ruházaton kívül 6 törülközőt, 6 mellig erő fehér vászonkötényt, 12 zsebkendőt, 6 lábravalót, 6 inget és 6 pár kapzát magával hozni. A felvételnél kiszolgált katonák, továbbá azok, kik tehenészetben, esetleg tejgazdaságban már alkalmazva voltak, előnyben részesülnek. Aki magukat ezen tanfolyamra felvétetni kívánják, 1 korona bélyeggel ellátott és a felvételi feltételekben említett bizonyítványokkal felszerelt sajátkezüleg irt s a kisbéri m. kir. menesbirtok igazgatóságához címzett folyamodásukat legkésőbb 1912. évi október hó 1-ig a kisbéri tejmunkásképző iskola vezetőségéhez nyújtják be.

A fogyasztási szövetkezetek megoszlása Magyarországon. A Hangya kötetékében ezidő szerint 1179 szövetkezet működik, amelyek rendkívül változatosan oszlanak meg az ország egyes vármegyéiben. Három vármegyében még ma sincs fogyasztási szövetkezet, u. m. Liptóiban, Arvában és Máramarosban. Ez utóbbi vármegyében azonban mintegy 70 hitelszövetkezeti áruaktár működik, amelyek szintén nyereszkesedés nélkül látják el a község lakóinak a fogyasztását. Legtöbb szövet-

kezet van Bihar-vármegyében. Összesen 100. A többi vármegyékben a szövetkezetek megoszlása a következő: Abauj 47, Arad 16, Bars 33, Baranya 2, Bács 1, Bereg 11, Békés 17, Borsod 40, Csanád 5, Csongrád 6, Esztergom 12, Fehér 10, Gömör 38, Győr 4, Hajdu 5, Heves 57, Hont 29, Szolnok 21, Krassó-Szörény 5, Komárom 10, Nógrád 49, Nyitra 48, Pest 38, Pozsony 52, Sáros 5, Somogy 11, Sopron 37, Szabolcs 17, Szatmár 31, Szilágy 29, Szepes 15, Temes 4, Torontál 6, Tolna 3, Turóc 10, Ugocsa 3, Ung 13, Vas 4, Veszprém 6, Zala 12, Zemplén 46, Zólyom 22, Alsófehér 6, Beszterce-naszód 7, Brassó 8, Csik 19, Fogaras 5, Háromszék 30, Hunyad 1, Kisküküllő 1, Kolozs 31, Marostorda 54, Nagy-küküllő 7, Szeged 2, Szolnokdóboka 5, Torda-aranyos 9, Udvarhely 41, Trencsén 30, Moson 2, összesen: 1179. Ebben az esztendőben 93 új szövetkezet kezdte meg a működését, ezek közül is legtöbb Bihar vármegyében, ahol 14 és Marostorda vármegyében, ahol 13 új fogyasztási szövetkezet nyílt meg.

Belga lovak importja. Mivel a baranyamegyei gazdák évről-évre nagy összegeket faldoznak a hidegvérű tenyészanyag beszerzésére s igen gyakran túlfizetik azt, a vármegyei gazdasági egyesület elhatározta, hogy a helyi viszonyoknak leginkább megfelelő, közepnehéz belga lovakat importál. A lovak szeptember hónap folyamán érkeznek Pécsre és árverés útján értékesítik őket.

Aratóünnepély Gyulakeszin. Szép aratóünnepély folyt le Forster Elek bérgazdaságában f. hó 1-én, amidőn párját ritkító összetartás nyilvánult meg a munkaadó és munkások közt. Közel 100 munkás és cseléd vett részt az ünnepélyen. Az Istentisztelet után a munkások és cselédek gazdag ebédben részesültek, melynek elfogyasztása után cigányzenész mellett estig elmulattak.

Terményszállítások a hadsereg részére. A m. kir. honvédelmi hadsereg részére 1912. évi október hó 1-től 1913. év szeptember hó végéig terjedőleg Pozsony, Tóváros, Nyitra, Léva, Trencsén, Rózsahely, Besztercebánya, Balassagyarmat, Jolsta, Vác és Érsekújvár átevőállomások részére nagyobb mennyiségű széna, alomszalma, ágyszalma, tűzifa és kőszén szükséges. Szállítási módokat az az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a pozsonyi IV. honvédelmi kerület hadbiztossága.

Most jelent meg!

Ujdonság!

Földmívelésügy

Szerkeszti:

dr. Bartóky József
földmiv. államtitkár.

I. Kötet:

Tartalmazza a mezőgazdaságra, munkaadó és gazd. alkalmazottak, munkások jogviszonyaira, állattenyésztésre és állategészségügyre vonatkozó összes törvényeket, rendeleteket, továbbá a minisztertanácsi, hatásköri bírósági elvi jelentőségű határozatokat jegyzetekkel s utasításokkal.

Vászonkötésben 24 korona.

II. Kötet:

Tartalma: Erdészet, vadászat, halászat, vízjog, közigazgatási előadó, telepítés, mezőgazdasági hitelügy, szakoktatás.

Vászonkötésben 15 korona.

Kapható a „Pátria” r.-t. Könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

MELOCCO PÉTER

Vasbeton- és betonépítkezések,

vízierőművek, víztartány,
hidépítés, csatornázás.

Gazdasági épületek,

Iroda kizárólag: Budapest, VI., Nagymező-utca 51. ■ Telefon 29-94.

Mozaik-Terrazó,

Fayence, keramitburkolatok, Rabitz-, mátkőművek.

istálló földemlak, magtár,
betonvályu stb. ■ ■ ■ ■

NYILTTÉR.

E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelőséget nem vállal.

Magyar Villanyerőre Berendezett Zsák-, Ponyva- és Pokróczgyár

Budapest, V., Váci-ut 32. sz.

Ajánlja legjobb minőségű **vizmentes ponyvát**, valamint minden minőségű **zsákokat, gazdasági pokróczokat, abrakos tarisznyákat**, ponyvák javítását és pokróczok behuzását legjutányosabban vállaljuk.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonátőzsdéről. 1912 szeptember 3.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Elkelt 80,000 q buza kezdetben változatlan, később 10 fillérrel olcsóbb árban. Rossban az üzlet szilárd. Budapest paritásában 18 90 K.-t fizettek.

Takarmányárpiában az üzlet szintén szilárd maradt. Budapest paritásában 19 10—19 20 K.-t fizettek.

Zabban az üzlet irányzata kellemesebb. Budapest paritásában 20 20—20 60 K.-t fizettek.

Tengeriben az üzlet a szeptemberi határidőpiac eseményeinek hatása alatt állott. Budapest paritásában 19—19 20 koronát fizettek.

Eladatott:

- Buza. Tiszavidéki: 880 mm. 80 k. 23 40 K., 500 mm. 80 k. 23 30 K., 450 mm. 80 k. 23 30 K., 1000 mm. 78 5 k. 23 40 K., 200 mm. 79 5 k. 23 20 K., 300 mm. 79 5 k. 23 10 K., 4860 mm. 79 k. 23 40 K., 1000 mm. 79 k. 23 30 K., 500 mm. 79 k. 23 20 K., 1000 mm. 79 k. 23 20 K., 1000 mm. 79 k. 23 10 K. felső, 500 mm. 79 k. 23—K., 5000 mm. 78 5 k. 23 30 K., 5000 mm. 78 5 k. 23 30 K., 1000 mm. 78 3 k. 23 20 K., 1500 mm. 78 5 k. 23—K. felső, 500 mm. 78 k. 23 10 K. felső, 500 mm. 78 k. 23 20 K. felső, 300 mm. 77 5 k. 23 10 K., 100 mm. 77 k. 22 10 K. felső, nyirkos.
- Bánsági: 2700 mm. 78 k. 22 60 K., 1150 mm. 75 k. 22 50 K., 4600 mm. 75 8 k. 22 50 K.
- Bánsági: 5000 mm. 78 8 k. 22 80 K., 10,000 mm. 77 k. 22 80 K., 5000 mm. 77 k. 22 80 K.
- Marosi: 500 mm. 78 k. 23 10 K.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1912 októberre	22 76 K.
Buza 1913 áprilisra	23 70 "
Rozs 1912 októberre	19 48 "
Rozs 1913 áprilisra	20 12 "
Zab 1912 októberre	20 70 "
Zab 1913 áprilisra	21 04 "
Tengeri 1912 szeptemberre	18 82 "
Tengeri 1913 májusra	15 14 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1911. szept. hó 3-án. A székesfehérvári vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokotti községekből 124 szekér réti széna, 53 szekér muhar, 11 szekér zsupszalma, 14 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 3 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabos-bükköny, köles stb.), — zsák szécska.

A forgalom közepes.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna I. r. ó 840—940, réti széna II. r. ó 640—660, réti széna csomagolásra 500—540, muhar 740—900, zsupszalma 380—440, alomszalma 320—400, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbükköny —, lóhere —, luczerna 900—940, köles —, sarju —, szalma-szécska —. Összes kocsiszám 205. Összes súly 246,000 kg.

Szeszfizlet.

A szeszfizletben élénk kínálat uralkodott és az osztrák szeszárak ellanyhulása folytán a szeszárak nálunk is olcsóbban zárulnak.

Elkelt finomított szeszt adózáva nagyban 214—214 50 koronáig, adózatlanul 75—75 50 K.-ig helybeli finomítottól, míg ellenben vidéki finomított és másodkéz olcsóbb árban tett ajánlatot.

Ausztriából finomított szesz adózáva 203—204—K.-ig kelt el.

Denaturált szesz hordóval együtt 60—62—koronáig volt ajánlva és 62—62 50 koronáig kelt el kötérsre hordóval együtt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz élénken volt ajánlva és új termelési időnyre szállítva 2—2 50 koronáig kelt el jegyzésen alól. Exkontingens nyersszesz 50 K.-val kelt el.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 69—70 K. Bécsi jegyzés 62—63 K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés:

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	69—	70—
Finomított szesz adózáva	214—	215—
„ „ adózatlan	74—	75—
Élesztőszesz adózáva	214 50—	215—
Nyersszesz	212—	213—
Denaturált szesz	6—	62 50

(Az adózott szesz 20 K. pótdóval együtt értendő.)

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzálisztjegyzesei 100 kilogrammonként Budapesten, elegy súly tisztasulyként, szákoskul.

Szám.	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	32 60	32—	31 40	30 80	30 20	29 40	28 40	27 20
			7 1/2	7 3/4	8			
			25 20	22 40	17 20			

Rozslisztárak:

Szám:	0	0/1	1	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K.:	28 80	28—	27—	16 20	15 20	24—	22 80

A többi abraktakarmánycikk árak a következők voltak Budapesten szákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom búzakorpa azonnali szállításra	11 90—12 10
Goromba búzakorpa azonnali szállításra	12 10—12 30
Finom búzakorpa szept.-decz. száll.	11 80—12—
Goromba búzakorpa szept.-decz. száll.	12 10—12 20
Rozskorpa azonnali szállításra	12 30—12 50
Árpadora és árpaderese	15 80—15 70
Malomkonkoly szept.-decz. száll.	12 20—12 30
Budapesti gyári repesepogácsa	16—16 50
Kinosem melasse ab Selyp	11 50—12—
Lacta melassit ab Selyp	12 25—12 50
Szárított moslék zsák nélkül ab Budapest	16 20—16 30
Szárított répaasztal zsák nélkül ab csukorgyár szept.-decz.	12 25—12 50
Malátacsira	15 50—16—
Szörp 48—50% csukortart. hordó nélkül ab csukorgyár	11—11 50

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1912. szeptember 2.

Felhajtás összesen:

Hízott marhában felhajtás	4116
Csontozni való marhában felhajtás	1969
Összesen	6085
Eladatlan maradt	387

Mínőség szerint:

Hízott marha	3620
Legelőmarha (Wiedew.)	496
Csontozni való	1969
Összesen	6085

Származási hely szerint:

Magyarországi	4994
Galicz. s. bukovinai	86
Osztrák tartományokból	1005
Összesen	6085

Nem szerint:

Ökör	3611
Bika	1118
Tehén	903
Bivaly	453

Árak (100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben, fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hízott ökör	102—112	94—100	88—92
Galiczai hízott ökör	—	104—113	—
Tarka hízott ökör	116—126	116—114	96—104
Bikák	80—108	—	—
Hízott tehén	82—104	—	—
Csontosmarha	56—74	—	—
Bivaly	52—74	—	—
Kisgazd. hízó ökör	54—94	—	—

Irányzat: lanyha, hochprima minőségű ökör a mult heti árt csak nagynehezen tartotta meg és sok esetben 1 K.-val olcsóbb. Prima minőségű ökör 1—2 K.-val, középminőségű 3—4 K.-val és harmadrendű minőségű 4—6 K.-val olcsóbb. Harmadrendű minőségű ökör csak nagynehezen volt értékesíthető. Prima bika 2—4 koronával, többi minőség 4—6 koronával olcsóbb. Csontosmarha és bivaly 4—6 koronával olcsóbb.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4 1/2% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz páronként 400 kg. felül	fillérig
Öreg közép, 300—400 kg.	—
Fiatál nehéz, 320 kg. felüli súly 165—167	—
Fiatál közép páronként 250—300 kg. 168—170	—
Fiatál könnyű, 250 kg.-ig	—

A hízott sertésüzlet irányzata: változatlan. Kőbányára egészséges sortések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felküldési szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Szerkesztői hírek.

Uj bérlő. A haszonbéri szerződés szerint a hidak és kútak felülépítmények, így tehát a mezei vasutak is ezen fogalom alá tartoznak ugyan, de azért tulajdonos nem köteles azokat a bérlőnek átadni, hanem addig, míg ő birtokát házilag kezeli, ezen vasutak felett szabadon rendelkezik. Tessék tehát a bérbeadói a szerződés megkötése előtt megegyezni arról, hogy minő épületek és felülépítmények fognak leltárlás átadatni.

M. Forrócs. A kazlakban és boglyákban foglalt takarmány mennyiségének megállapítása nehéz dolog és ahhoz mértani tudás okvetlenül szükséges. A szalma és polyvalfélék értéke iránt a Kellner-féle keményítő-érték tájékoztatóknak legjobban. A gazdasági gépeknek az évi értékleírás a gép használatának tartama szerint felette eltérő, amit csak szakemberek állapíthatnak meg. Ezen kérdésekre nézve különben a Köztelek Zsebnaptára nyújt részletesebb felvilágosítást.

H. A. Budapest. Olyan könyvet nem ismerünk, mely a kérdőzött dolgokkal foglalkozik.

S. P. Hajdudorog. A fizetés jár a gépésznek.

H. A. Terebesd. A kérdőzött gép a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél beszerezhető; ott érdemleges felvilágosítást nyerhet egyéb részletkérdéseire is.

H. Gy. Geréz. Valószínűnek tartjuk mi is, hogy különösen az idén a hűvös, esős időjárásban a pennsylvaniai tengeri kérdőzéstől vidékén nem fog normálisan beérni. A lebugázás, azaz a tengeri forgójának és felső szár végének 2—3 levéllel való levágása az éretés csakugyan előmozdítja, de a lebugázást csak akkor tanácsos a szem kifejlődésének veszélyeztetése nélkül keresztülvinni, ha a tengeri száme már kezd keményedni, mert még tejes tengeriszem kifejlődésének a lebugázás kárára lehet.

G. M. A pajtákból és padlásokon elraktározott szénafélék mennyiségét elméletileg úgy állapítják meg, hogy kiszámítják azok köbtartalmát köbméterekben kifejezve és a köbméterek számát szorozva egy köbméter súlyával megkapják a takarmányszalma mennyiségét. Ez a becslés azonban nem vezet megbízható eredményre, mivel a köbmétersúly nagyon tág határok közt változik. Ez okból a takarmány mennyisége megbízhatóan csak próbamázsalások útján állapítható meg, amelyek keresztülviteli módja csak a helyi viszonyok kellő figyelembevételével határozható meg. A használt gépek értékét szakértő gazdasági gépészszel tessék megbecsülni, mert a különböző gépek 3 évi használat után részint a gép szerkezete, részint a gép karbantartási módja szerint nagyon különböző értéket képviselhetnek, azok beszerzési árához viszonyítva. A gépeknek azok minősége szerint az évi elhasználási százalék 4 és 10% közt váltakozik, feltételezve, hogy a gépek mindig jókarban lettek tartva.

Világítástok cseppfolyós gázzal

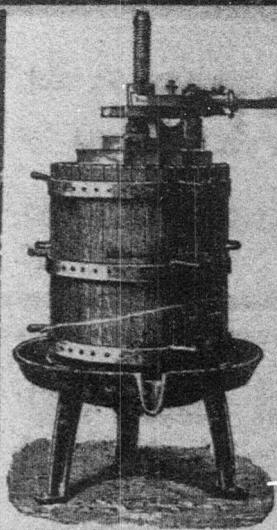
Készen szállított süritett gáz. Fénynyiba kerül, mint a petróleumvilágítás. Fejlesztőtelep nincs. Kezelést nem igényel. Teljesen veszélytelen.

Kastélyok, gazdasági épületek, lakások, épületcsoportok, iskolák, templomok stb.

belső- és külső világítására a legköltelesebb és leggazdaságosabb rendszer. „Carbolneum-készítés és szállítás. Iroda: 6180 Budapest, VII., Rottenbiller-u. 1. sz.

HEUFFEL SÁNDOR magánmérnök.

Gyár: Czinikota.

Borsajtólók, szőlőzúzókat és gyümölcsdarálókat
 jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett a legnagyobb választékban kaphatók

UMRATH és TSA

mezőgazd. gépgyárosoknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetlik.

Borsajtóinkat

a szakemberek által legjobbnak elismert eredeti francia Mabilie rendszerben gyártjuk, melynek előnye, hogy a sajtolásnál a legcsekélyebb erő-kifejtésre van szükség és amellyel kettős működésük folytán (az emeltyű-rudnak egy előrenyomása, mint visszahúzásánál működnek) többet és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezeti borpresek.

Szőlőzúzókat bogyzó készülékkel v. anélkül szállítunk

A megrendeléseket kérjük idejekorán eszközölni.

Új és használt **ZSÁK**

ponyva, kéveköttő és zsinegáru legmegbízhatóbb szállítója

SCHILLINGER MIKSA

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (az Országház mellett).

Telefon 45-26.

Alapított 1878.

Zsák- és ponyvakölcshűtés.

Őszi vetésre

ajánljuk több éven át kipróbált bõ-termő, megdőlésnek nagyon ellentálló, a párisi „Vilmorin“ cégétől hozott eredeti mag utántermés

„Bon-Fermier“ és „Gros-bleu“ tarvető-buzánkat 26 koronáért per 100 kg. ab vasuti állomás Zalabér. Zsákok önköltségen számíthatnak vétel-ára utánvétetik vagy előre fizetendő. 500 kilogrammon aluli mennyiséget nem adunk el.

Mintával szolgál és előjegyzéseket elfogad:
 Uradalmi intézőség, Mikosd, posta: Mikosdpuszta per Zalabér.

6059

Eladásra (meghízással) ajánlunk

500 drb elsőrendű jármosökröt
 700 drb 1-1/2-2-3 éves ökrörborjut
 10.000 drb különféle koru süldöt

Elfogadjunk mindenféle tenyész- és haszonállat beszerzésére szóló megbízást.

ERDÉLYI KÖZVETÍTŐ ÉS ÁRUFOGALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Kolozsvár, Deák-Ferenoz-utoza II.

Telefon (Interurban) 619.

Sürgőnyczim: Közvetítés.

Fővenypuszta, 1912 augusztus hó 21.

ERDÉLYI KÖZVETÍTŐ ÉS ÁRUFOGALMI R.-T. Irodájának KOLÓZSVÁRI.

Van szerencsénk értesíteni Önöket, hogy az Önök bevásárlójuk Blum Lázár utján vásárolt 30 darab jármosökreink a legjobb állapotban megérkeztek.

Daczára a 4 napig tartó hosszú utnak, az ökrök súlyban gen keveset apadtak, úgy hogy 24 órai pihenő után 1176 kilogramm nehezek voltak, mely súlylyal, K 1120 páronkénti árral, valamint minden tekintetben kifogástalan kiszolgálásukkal, ugyanarra megvagyunk elégedve, hogy kellemes kötelességünknek tartjuk ezen a helyen elismerésünknek s köszönetünknek kifejezést adni.

Kiváló tisztelettel

FŐVENYI BÉRGAZDASÁG, Witz István földbirtokos.

6187

Egyszerű gazdasági számtartástán

Irta: Ormándy János, gazdasági akadémiai tanár.

Ára vászonkötésben . . . 8 korona.

Ezen munka a gyakorlatban bevált és legjobban elterjedt számtartási rendszerek alapján van kidolgozva, melynek következtében a gyakorlati élet különféle viszonyaihoz és követelményeihez tökéletesen hozzá-simul; a vagyonban történő változások számontartására, ellenőrzésére, a tiszta jövedelem kimutatására teljes mértékben alkalmas. A különböző viszonyok közt élő gazdaságok számtartásának a berendezésére, a vezetés módjainak a megértésére a munka egy gazdaság átvezetett számadásával van kiegészítve. E munkában ismertett számtartási rendszer egyszerűség, áttekinthetőség és kevés munkával járó vezetés tekintetében az eddig ismert összes hasonló rendszereket fölülmulja.

Megrendelhető a „Pátria“ r.-t. gazdasági szakkönyv-kereskedésében, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz.

Földbirtokosok, bérlők és a gazdaközönség szállodája.
HOTEL EXCELSIOR SZÁLLODA

BUDAPEST, VIII. KER., RÁKOCZI-UT 72. SZ. (gr. Károlyi-palota).

A főváros legújabb és legmodernebb szállodája. 135 fényesen berendezett szobával. Lakosztályok és szobák fürdővel. Gyönyörű előcsarnok, reggeliző-szalón, írószoba, társalgóterem. Minden szobában meleg és hideg víz, minden emeleten városi és interurban telefon. Központi fűtés, lift. Elsőrangú étterem a földszinten, polgári étkező a souterrainben. Színházi jegyiroda, uri és női fodrászterem a félemeleten. Szobák angol reggelivel, naponta 5 koronáért kaphatók.

Társház: Róma Hotel Imperial, Via-Veneto.

Őszi borsót, bükkönnyt, szöszös bükkönnyt, baltaczim magot vásárol

és mintázott ajánlatokat kér HERNFELD ADOLF magnagykereskedő WIEN 2/1.

Veszünk lóherét és luczernát

a legmagasabb napi áron.
Kérünk mintázott ajánlatokat

Schön és Wertheim

Budapest, V., Visegrádi-u. 29. sz.
Sürgőnycim: „Richardus”.
Telefon: 142—20.

Eladó birtok!

141 h. 1200 □-lélvel kitűnő barna kötött homoktalaj, jó trágyaerőben Szatmár megyében, vasútállomástól 5 kilométerre, 117 hold egytagban tanyával, 22 hold belsőség, 2 hold szőlő. Teljesen felszerelve, urilakással, gazdasági épületekkel, holt felszereléssel együtt ára holdanként 580 korona. Azonnal is átadható. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos

**TARABA SÁNDOR, posta
Nagydobos, Szatmár m. 6140**

Heucke féle kétgéprendszerű gőzekere való becserelés folyán eladó kedvező fizetési feltételekkel 1 darab keveset használt

MacLaren-féle magánjáró gőzeke

és 1 darab MAV. gyártmányú, horgonykocsikkal, sodronykötéllel dolgozó gőzeke, mely mint magánjáró gőzeke is használható.

Közelebbit **Heucke A. műszaki irodájában, Budapest, V., Katona József-utca 26.** (Margit-hidnál.) 6102

Jegenyenyárták, kanadai nyárfák, kőrisfák, diszfák, diszbokrok

stb. kaphatók. Tessék árjegyzéket kérni. 6152

Krebs Zoltán faiskólája Szarvas.

Bármily mennyiségű

csévelt szalmát, préselt rozs- vagy egyéb törekszalvét, burgonyát, hüvelyes veteményeket és egyéb gazdasági terményt vesz vagonszámra és ajánlatot kér **Ascher Oszkár** be- és kiviteli üzlet, **Wien, II., Praterstrasse 13.** 2948

Hirdetmény.

Angliából importált felhevített lincolnsüreli kanok után származó, szépen fejlett, lincoln-mangalicza keresztű, négy-öt hónapos

tenyészkánok és koczkák

ö.zv. Jászai Jenő gazdaságában eladók (Barabás, Bereg megye, vasútállomás **Bereg-som-Mezőkaszony**). 6158

Finom és goromba

buzakorpát, malomkonkolyt,

takarmánylisztet, buzaosul

franko bármely állomásra egész évi kötésre is a legjutányosabban szállít

MANDL ZSIGMOND, MAKÓ

:: Bőtermő :: Bonfermier vetőbuza

eladó vevő zsákjaiban 26 korona 100 kg.-ként.
Dr. Mesterházy Ernő gazdasága, Nagygeresd, Sopron megye. 6085

Bérlet 700 kat. hold

síkképvésű, fővonal mellett, nagyobb város közelében fekvő, kelő gazdasági épületekkel felszerelt birtok október 1-től **bérbeadandó.** Bővebbet **dr. Kún Ferencz ügyvéd-nél, Temesvár.** 6149

Budapest közigazgatásától villamoson 50 perc alatt elérhető **csepelszigeti 293 holdas kitűnő talaju**

birtok eladó,

mely állomás és Kisduna mellett fekszik, teljesen felszerelve, kitűnő gazdasági épületek, élő és holt felszerelés, 16 hold esemegeszőlő és egy 5 szobás urilakás, 2000 darab nemcs gyümölcsfával fásítva. Ara magyar holdanként 1200 korona. Czim a kiadóhivatalban megtudható. 6153

ÁLTALÁNOS SZEKÉRGYÁR GALGÓCZ

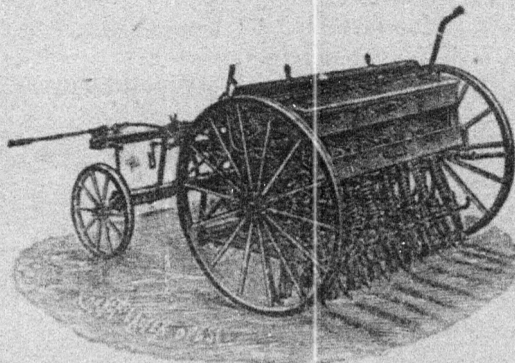
Gazdasági szekér és szekérkerék osztálya.

Készítmények: Gazdasági szekerek és szekérkerékek. Legjobb anyag. Legelsőrendű kivitel. :: Legolcsóbb árak. :: Azonnali szállítás.

SZAB. „REKORD II” mütrágyavetőszerkezettel kombinált sorvetőgép. Sorba vet — sorba trágyáz!

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár Részvénytársaság gyártmánya.

A sorbatrágyázás nagy
terméstöbbletet ered-
:: ményez. ::

A sorbatrágyázás által
kb. 50% mütrágya meg-
takarítás érhető el. ::

SZAB. „REKORD II” a létező legtökéletesebb sorvetőgép, a legideálisabb mütrágyaszóró, az egyedüli kifogástalanul működő kombinált vetőgép. ::
A szab. „REKORD II” az egyedüli kombinált vetőgép, amelylyel a sorba való vetés és a sorba való trágyázás egyidejűleg kifogástalanul végezhető.

Árjegyzékkel és árszámjeggyel szívesen szolgálunk.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
BUDAPEST.

Eladó 2500 mm. alomszalma és
1000 „ prima széna

Győrasszonyfa vagy Tápszentmiklós vasutállomásra szállítva

Tápi bérgazdaság

vasutállomás és posta Győrasszonyfa. 6093

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, tehenek, bivalyok, lovak, juhok, sertések, minden tenyésztés- és haszonállatok beszerzésére és azokat gyorsan, jutányosan és felelősség mellett eredeti forrásból, kizárólagosan csakis tenyésztőtől vásárolva közvetítik. :: Czim:

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai, Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 37. sz. alatt. 6065 Telefon 311. Interurbán.

Kéretik a címet össze nem tévesztetni a mostanában létesült „Erdélyi Kereskedelmi Áruforgalmi Közvetítő Részvénytársasággal”!

Walthausen Alphonse
Lüttich (Belgium), 11, Rue Bovy

belga tenyészlovak,

mének, kanczák, csikók

bevásárlási közvetítője.

A belga kir. tenyészlótársaság tagja.

Levelezés lehetőleg német és francia nyelven.

6112

Eladó

1 darab 2 éves vöröstarka szimmentáli anyától és importált keletfriz apától származó

vöröstarka bika

ára 1000 korona. 6 darab az anya hasában importált eredeti 1¹/₂—1³/₄ éves

vöröstarka keletfriz bika

ára 1500 korona.

Bővebb felvilágosítással szolgál s venni szándékozóknak az állomásra kocsit küld a kerületi intézőségünk Magyarbóly, posta, távirda és vasutállomás

Továbbá országos törzskönyvezett magyarfajta gulyánkból származó **20 darab számfeletti**

3 éves üsző

ára darabonként 500 korona.

Ez utóbbiakra felvilágosítással szolgál s Magyarbóly vasutállomásra venni szándékozóknak kocsit küld ráczbólyi intézőségünk, posta és távirdaállomás Bere-mend. **Schaumburg Lippe herceg dárdai Dárda (Baranya megye) uradalmának jószágigazgatósága.**

6156

BÉRLLET!

2000 magyar holdas tiszamenti **prima** csupa szántóföldek kitűnő épületekkel, kastélyal, nagy dohány- és cukorrépatermeléssel október hó 1-től bérbéradó.

Bővebbet:

HIVATALOS ÓRÁK: d. u. 3-6-ig.

TELEFON 67-28.

5787

STRAUSZ ADOLF

törv. bejegyzett ingatlanforgalmi és jelzálogkölcsönközvetítő irodája.
BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 17. SZ.

Eladó gazdaság felosztása miatt „Majestózó Erga” lipizzai mén után szőrmazott

40 darab különböző koru kancza

s azok „Döry Dombóvárok” és „Filou” angol félvér mének után nevelt következő koru **csikójai**, u. m.: 2 éves 28 drb, 1 éves 31 drb, idei 28 drb, a csikókat 3 éves korukban a cs. kir. loóvató bizottság vásárolja meg darabonként 1000-1500 koronáért és május havában szállítja el a csikótelepre.

Szives érdeklődésre bővebb felvilágosítással szolgál az

ATYÁSI GAZDASÁG

u. p. Nagyszalonta.

6148

Pályamutató

A pályaválasztás előtt álló magyar ifjúság kalauza.
Ára kötve 2 korona 50 fillér.

Ez a könyv utmutatásul kíván szolgálni mindazoknak, akik pályaválasztás előtt állanak, avagy tudni óhajják, hogy melyik pályára milyen készséggel és az előrehaladás mennyi reményével léphetnek. Tájékoztató adatokat találunk benne arról is, hogy az egyes pályák mennyi jövedelmet biztosítanak.

Megrendelhető a „Patria” részvénytársaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Az **Alföldi Gazdasági Egyesület**

„SZÉCHENYI” fiúnevelő és tanintézete

Budapest legegészségesebb és legszebb helyén, a Dunaparton: V., Személynök-utca és Markó-utca sarok.
☎ Telefon: 152-64. ☎

Felvez elemi, közép- és felsőiskolai rendes és magántanulókat. Az intézetnek 16 rendes tanára van, kikegyéni oktatásban és nevelésben részesítik a növendékeket. Legmodernebb berendezés. **Magántanulóknak és bejáró növendékeknek** külön tanfolyamok. Német, francia, angol társalgás. Zene, torna, sport. Jelentkezhetni az **Alföldi Gazdasági Egyesület**-nél, **István-ut 81.**, telefon 165-33., vagy az intézet igazgatóságánál. Prospektus.

Az **Alföldi Gazdasági Egyesület „SZÉCHENYI”** felsőkereskedelmi iskolája szeptember 1-én nyílik meg alsó- és középső osztályokkal, a felső osztály folytatódólagosan a következő tanévben. Az intézettel kapcsolatban levő állásközvetítő iroda fog gondoskodni a végzett növendékek elhelyezéséről. Elsőrendű tanerők. Jelentkezhetni az intézet igazgatóságánál, V., Személynök-utca 7. 1/2. Telefon 152-64. (6141)

HIRDETÉS.

A m. kir. III. honv. kerület alábbi állomásain a jelzett helyen és időben 4-10 éves, legnagyobb részben hibátlan 150-170 cm. magas hámos ló árverés alá kerül és a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés ellenében eladatik. Kikiáltási ár 300-400 korona.

Állomáshely	Hó és nap	Óra	Hely	Darabsz.
Kassa	szeptember 21-én	9 ^h reggel	vásártér	45-50
Miskolc	szeptember 19-én	9 ^h reggel	vásártér	45-50
Eger	szeptember 28-án	9 ^h reggel	vásártér	14-16
Munkács	szeptember 19-én	9 ^h reggel	vásártér	45-50
Szatmárnémeti	szeptember 21-én	9 ^h reggel	vásártér	20-22
M.-Sziget	szeptember 23-án	9 ^h reggel	vásártér	14-16
Nagy-Karoly	szeptember 19-én	9 ^h reggel	vásártér	14-16
Kassa	október 2-án	9 ^h reggel	vásártér	20-22

Hibákért a kincstár szavatosságát nem vállal.

6160

M. kir. III. honv. ker. parancsnokság.

Somogyi tarbuzát

fajtisza tenyésztésben elad, amíg a készlet tart métermázsánként **25 koronás** árban, ab Kadarkut vasuti állomás

gróf Somssich gazdaság, Kopaszhegy,

u. p. Kadarkut.

6125

Őszi vetésre

ajánljuk — a meddig a készlet tart, — az általánosan elterjedt

diószegi óriási buzánkat,

mely számos gazda egybehangzó kijelentése és a magyaróvári országos magy. kir. növénytermelési kísérleti állomás által végzett termelési kísérlet eredménye szerint is, ugy szem-, mint szalma-hozamra nézve első helyen áll.

Diószegi Cukorgyár, Diószegh, Pozsony m.

Eladó gazdaság felosztása miatt 1836. év óta fenálló, Országos Törzskönyvbe bejegyzett, 100 drb ellő és borjas

magyarfajta tehéngulya

melynek véréit időközönként gróf Csáky-féle körmöcsdi, gróf Almásy-féle sarkadi és a mezőhegyesi uradalmakból beszerzett bikák frissítették fel és az ezen gulya következő szaporulata, u. m.: 2 éves üsző 33 drb, 1 éves üsző 19 drb, 2 éves bika 12 drb, 1 éves bika 9 drb, a bikákat 3 éves korukban a m. kir. gazdasági felügyelőség vásárolja meg darabonként 1000-1500 korona árban.

Továbbá 70 drb saját nevelésű 5-6 éves jármosökör, 40 darab 4 éves befogni való tinó.

Szives érdeklődésre bővebb felvilágosítással szolgál az **atyási gazdaság**, u. p. Nagyszalonta.

6148a

A gazdasági könyvvezetéshez szükséges összes nyomtatványok és könyvek legelőnyösebben szerezhetők be

a **„PÁTRIA” NYOMDA R.-T.-nál**,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Árjegyzéket és mintákat díjmentesen küldünk.

Lovak keheessége azonnal gyógyítható „Vergotinine” EE -vel

VELPRY, Billancourt, sur Seine.

Több ezer elismerőlevél.

Ára üvegenként K 7-15.

25% engedmény állatorvosoknak.

Raktár Budapesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza, VI., Király-utca 12.

905

Huszonnégy drb **fejőstehén** és egy **bika**

simmenthali és bonyhádi keverék,
bérlet letelte miatt azonnal is **eladó**

Schmidtinger Jenőnél, Albertiúrsán

6128

Elfogadok szemerei gazdaságomba feles téli tartásra körülbelül

50 darab növendékmarhát.

Fejes László, Szombathely, Vasmezei Takarékpénztár.

6135

Eladó pallini báró Inkey Pál iharosi uradalmában 30 darab számfelletti részben hasas, részben borjas bonyhád-szimenthali fejőstehén, továbbá 6 drb lincoln-mangalicza 6 hónapos kan.

Felvilágosítással szolgál **Uradalmi Intézőség Pusztacsicsó, u. p. Iharosberény.**

6146

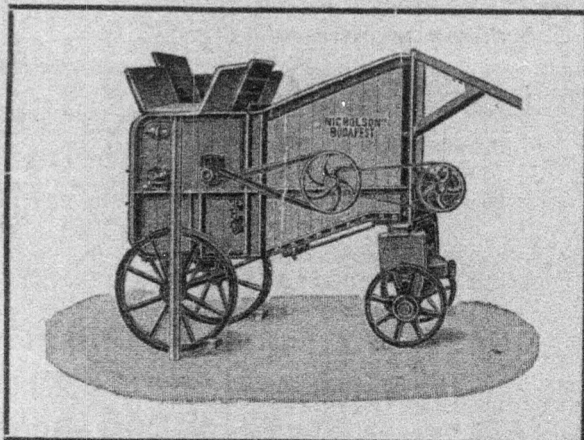
Vetőmag-buza.

Évek során át bőtermésre és ellentállóképességre gondosan kite-nyésztett **ELIT-buzák** kaphatók bármely mennyiségben **gróf Zichy Aladár ur vajtai gazdaságában**, vevő zsákjaiban ab Vajta vasútállomás 25 koronáért mázsánként. Érdeklődők az uradalmi intézőséghez, Vajta, Fejér megye forduljanak.

6110

Tengeri szártépő

Ásványi gazd. tanintézeti igazgató szabadalma.

Az egyedüli gép, mely úgy a nyers, valamint a száraz kukoricaszárát, csalamádét, takarmányrépát és répafejeket levéllel együtt, burgonyát, tőköt úgy magukban, mint a fentiekkel egyidejűleg a legtökéletesebben feldolgozza, a tépett kukoricaszár között dugószerű darabokat nem hagy.

Kiváló nagy munkaképességű gép.

Több mint 500 darab a legjobb sikerrel üzemben.

Egyedüli gyártója a

Schlick-Nicholson

gép-, waggon- és hajógyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 17. sz.

6126

☞ **Ismertetés és árjegyzék**
ingyen és bérmentve. ☞

Vegyesek

Társulnők... 2848

Kedvező ajánlat!... 2738

Birtok... 2838

Bérlőfelosztás... 2899

Tej... 2821

Fowler... 2790

Kitűnő... 2831

Konyhakerti... 2830

Méhészek, Méz

„HANGYA” SZÖVETKEZET... 2876

Eladás

Alkalmi zongoravétel... 2876

Egy darab... 2876

Eladó... 2834

Ajánlok... 2819

Biborheremag... 2837

Bérlőfelosztás... 2899

Tej... 2821

Fowler... 2790

Kitűnő... 2831

Csepplőgépek... 2830

Szalmát... 2818

Eladó birtokok... 2876

Eladó birtokok... 2876

450 hold... 2855

Eladó... 2946

Törpe... 2842

Patkusi rozs... 2937

Vadászoknak!... 606

Gőzeke... 2937

A juhtenyésztés... 2946

Biborhere... 2946

Campbell... 2848

Bélyeg... 2830

Bélyeg... 2830

TEJ eladó

Hacker Lipót... 2900

Szilárd Gyula... 2876

Szilárd Gyula... 2876

Mezőgazdaságtan... 2876

Mezőgazdaságtan... 2876

Szölő és pincze... 2876

Szőlőművelés... 2876

A pinczegazdaság... 2876

Méhészeti... 2876

Szénát, szalmát,

Luczernát, lóherét... 606

Schreier Béla... 606

Biborhere... 606

Biborhere... 606

Urudalmi... 606

Urudalmi... 606

Gyors, pontos... 606

Stadel-Torkos... 606

Ratto... 606

Detsinyi Frigyes... 606

Ziska József... 606

Ziska József... 606

Ziska József... 606

Vegyesek

Kürthy Emil... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Szalma-vásárló... 2881

Vétel

Megvételre... 2881

Bármely... 2881

Vennék... 2881

Budapesttől... 2881

Makkolásra... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Földbirtokot... 2881

Allást Keresők

Szerényigényű... Allást keres, 25 évi gyakorlattal...

Tejgazdasági... Allást keres, 10 évi gyakorlattal...

Nős... Allást keres, 35 éves, gyakorlott gazdálkodó...

Számtartó... Allást keres, 31 éves, számtartó...

Gazdatiszt... Allást keres, 43 éves, gazdasági tisztviselő...

Csepléshez... Allást keres, munkások felügyelőjévé...

33 éves... Allást keres, 33 éves, műveltségű...

Szakvezető... Allást keres, 29 éves, szakvezető...

Ispáni... Allást keres, 29 éves, ispanyi...

Kastélyfelügyelő... Allást keres, kastélyfelügyelő...

Intelligens... Allást keres, 35 éves, intelligens...

Segédkönyvelő... Allást keres, segédkönyvelő...

Földmivesskolát... Allást keres, földmivesskolát...

20 évi gyakorlattal... Allást keres, 20 évi gyakorlattal...

Bognármesternek... Allást keres, bognármesternek...

Vajmester... Allást keres, vajmester...

Kovácsmester... Allást keres, kovácsmester...

Földmivesskolát... Allást keres, földmivesskolát...

Flatal... Allást keres, flatal...

Gazdatiszt... Allást keres, gazdatiszt...

Tisztességes... Allást keres, tisztességes...

Ispáni... Allást keres, ispanyi...

Ispáni... Allást keres, ispanyi...

27 éves... Allást keres, 27 éves...

Gépez... Allást keres, gépez...

Allatok

Vörösmajori... Allást keres, vörösmajori...

Eladó... Allást keres, eladó...

14 darab... Allást keres, 14 darab...

Választott... Allást keres, választott...

Angliából... Allást keres, Angliából...

3 drb... Allást keres, 3 drb...

Foxi... Allást keres, foxi...

7 drb... Allást keres, 7 drb...

Tenyész... Allást keres, tenyész...

Elcsorolónk... Allást keres, elcsorolónk...

Farkasvölgyi... Allást keres, farkasvölgyi...

Linkolschirei... Allást keres, linkolschirei...

Eladó... Allást keres, eladó...

Eladó... Allást keres, eladó...

Eladó... Allást keres, eladó...

Eladó... Allást keres, eladó...

Hatásló... Allást keres, hatásló...

Westfalia... Allást keres, westfalia...

Az... Allást keres, az...

Igen szép... Allást keres, igen szép...

növentrők... Allást keres, növentrők...

és üszöborjak... Allást keres, és üszöborjak...

jármosok... Allást keres, jármosok...

Klein... Allást keres, klein...

Czellő... Allást keres, czellő...

Megrendelő... Allást keres, megrendelő...

Pajzs Gyula... Allást keres, pajzs gyula...

Kastély- és villatulajdonosok!!

Szabadalmazott biológikus ürülék-szennyvíztisztító-telepek vállalata.

Előnyei: A tisztított szennyvíz... Prister György Budapest, VI., Izabella-u. 71.

Muraközi hidegvérű (norl) igás tenyészlovak és tenyészmenek

vásárlásnál közvetlen a tenyésztőtől... Csaknem: IDŐSB HEINRICH MÓR

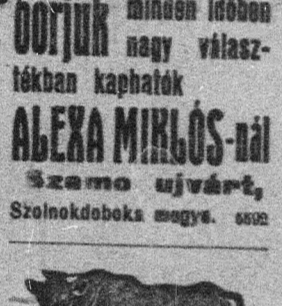
lovásártól legynöksége Csáktornya (Muraköz), Törv. bej. czég. Sürgönyezim: Heinrich Senior, Csáktornya.

Interurban - Telefon 33. szám. 572

Általánosan elismert legelsőrendű jármos magyarfajú erdélyi-ökröt, 1 és 2 éves ökr-borjak s beállítani való tarka-ökrök egész éven át a legnagyobb választékban és jutányos áron kaphatók: PAPP TESTVÉREKNÉL SZAMOSUJVÁR. (Szolnok-Doboka m.)

Elsőrendű magyarfajú erdélyi jármos-ökrök, 2 éves magyarfajú erdélyi ökr-borjuk minden időben nagy választékban kaphatók ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt, Szolnokdoboka megye. 5692

Vöröstarka tinó és üsző

teljes prima, 1-2, esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható minden áron. Kétségkívül legelsőrendű jármos és beállításti ökrök szállítására vállalom. Kitűnő friss tejostehenek

előre tisztá erdélyi magyar fajta 1-2-3 éves

Ökörborjuk

bármily mennyiségben, jutányos áron, állandóan kaphatók Hyegeuez és Társa legelőgazdaságban Szamosujvárt. Csak: NY. GRUCE TÓBOR SZAMOSUJVÁRT. 5761

Vegyesek

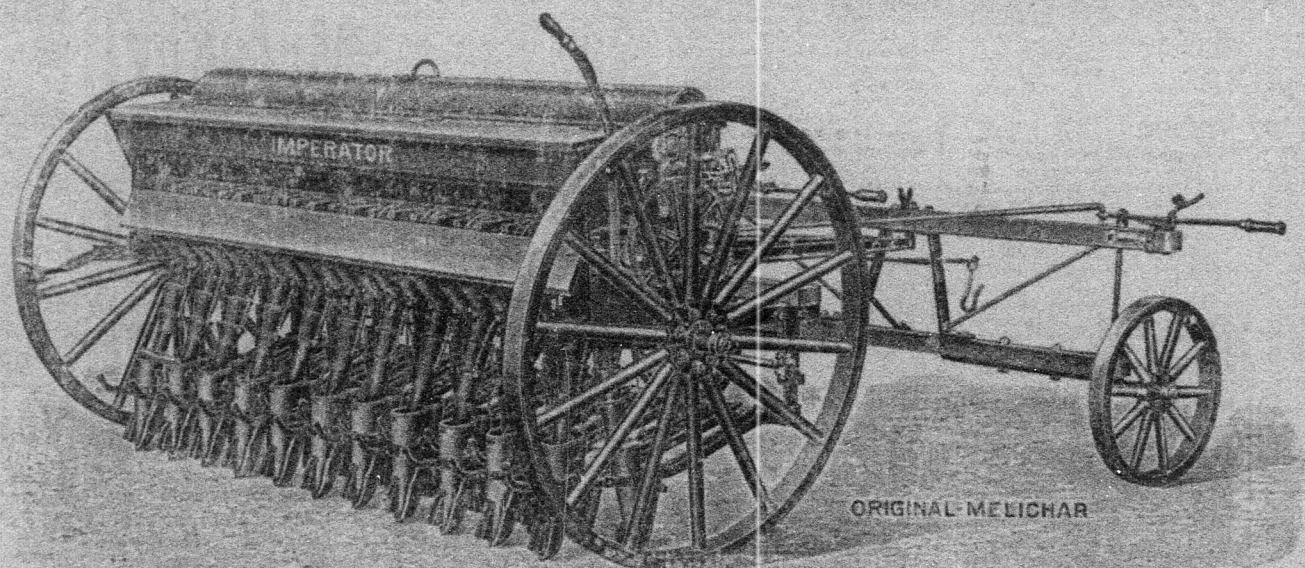
Jó csatlóval való, bármely iskolába járó tanuló, nagyobb tanulással bíró családok ellátására kaphatók. Budapest, VIII., Órósvölgy-u. 44. sz. III. em. 55. ajtó.

Csak eredeti **MELICHAR** gyártmányu

IMPERATOR

sortrágyázó vetőgépet

szerezzen be:

- ha növényeit erőteljes támogatásban akarja részesíteni;
- ha termését fokozni szeretné s amellet egyidejüleg védekezni akar kalászosainak megdőlése ellen;
- ha műtrágyafogyasztásában helyes és okszerű megtakarítást kíván elérni;
- ha a sortrágyázás szembeszökő előnyeit gazdaságában hasznosítani óhajtja.

Dicsérrünk felesleges, mert a gazdák egyhangu megelégedése portálja.

Érdeklődjék gazdatársainál, nézze meg e gépet és saját itélete után induljon. Több mint 60.000 MELICHAR vetőgép van forgalomban s MELICHAR vetőgépben még nem csalódott soha senki.

Kérjen ismertető leírást. Ne vegyen addig sortrágyázó gépet, míg az IMPERATOR szerkezetét és előnyeit meg nem ismeri.

BÄCHER RUDOLF — MELICHAR FERENCZ

magyarországi vezérképviselője

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utcza 68.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántásáé** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepitésekhez elvállal **WOLFF ERNŐ** gőzszántási vállalkozó **Budapest-Kelenföld.**

A modern gazda építkezési anyaga a

VASBETON

Istállóberendezések, szérűk, silók, raktárak, borpinczék, jégvermek stb. vasbetonból.

Mérnöki látogatás.

WEISS R. FERENC okl. mérnök
vasbeton tervezési és építési irodája
BUDAPEST, VII., ISTVÁN-UT 40.

Telefon int.

142-18.

GŐZEKE-BÉRSZÁNTÁS!

Nagyobb területek szántását, mélyrigolozását szőlő- és gyümölcsöstelepitéshez, valamint gyóptörést elvállal!

IZERI IZSÁK GYULA
gőzszántási vállalata

BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 60., III. 3.

A szántás eredeti FOWLER-féle géppel történik.

|| Ajánlunk őszivetésre ||

eredeti loosdorti pedigré téli rozsof,
szakálas buzát,
keresztbuzát,
Tiszabuzát

Gebrüder Boschán

magkereskedése,

WIEN, I., BÄCKERSTRASSE 9.

Mintázott ajánlatok ingyen és bérmentve!

Gőzeke acetylen-lámpák

éjjeli szántásoknál **gőzekékre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák,

kézi-, kocsni-, kocsirud-, pózna-,
asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF R.-T.

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 15.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve!

Sürgőnyozim: Pneumatik. Telefon 16-28.

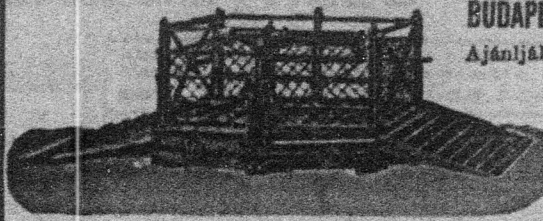

SCHEMBER C. és FIAI csanak. és királyi udvari
HIDMÉNLEG- ÉS GÉPGYÁR

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 59.

Ajánlják legjobb szerkezeti fize-
des- és toldalymarha- és szekér-
hidmérlegeiket.
Önműködő mérleg-
szerkezetek.

Kívánatra különleges ajánlat-
tal szolgálunk.

**Nedves gabonát is csakis dob-
kosár-betétleczeim alkalmazásánál lehet
tökéletesen kicsépelni.**

CZIM: **KEMÉNY MANÓ** MUSZAKAI UZLET
BUDAPEST, VI., RUDOLF-RAKPART 8.

Magyar Magtenyésztési Részvénytársaság

elfogad még idejében jelentkező **termelőket** folyó év
üzemén vetendő és 1913-ban legkorábban lezártsandó
lahoda-, őszi répa-, tarlórépa-, raponcz- és turboly-

MAGVAK

termelésére. Bővebb felvilágosítá-
sokkal szolgál az igaz-
gatóság, Budapest, IV., Haris-bazár 6. szám. 6147

Viktória borsó

kitűnő fajú jól érett, egyenletes minőségű 100 kilónként
32 koronáért ab Nagygyenes (Vas megye) eladó.

Gróf Széchényi Rezső uradalmi intézősége,

pósta, vasút Nagygyenes.

6159

Uajmestert és tejkezelőt

keres

6119

a gazdasági intézőség, Boldogasszony.